การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล

เกษมชัย บุญเพ็ญ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

รายงานนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก งบประมาณเงินผลประโยชน์คณะฯ ประจำปี 2551
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

A study of personality development to have self-actualization for teacher of students at Machanical Engineering

Kasemchai Boonpen

Rajamangkala University of Technology Phranakhon, Faculty of Technical Education

The Report is by Funded by Rajamangkala University of Technology Phranakhon, Faculty of Technical Education, Fiscal Year 2008

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

ผู้วิจัย : นายเกษมชัย บุญเพ็ญ

พ.ศ. : 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยการปรับปรุงแบบสอบถามจาก แบบทดสอบ 16 PF (Sixteen Personality Test) ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattle) จากกลุ่มนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 108 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากนักศึกษาของสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินข้อมูลในการวิจัยโดยการใช้ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการ คำนวณหาคะแนนรวม เปอร์เซ็นต์ มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) หรือค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาของสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยใช้ T-test และ F-test

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นคนจริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม

2. บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ จะพบว่านักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีบุคลิกภาพ และนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีความขี้อาย ไม่กล้าหาญมากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี

3. บุคลิกภาพ เกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพเรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวมไม่ชอบสังคม ที่แตกต่างกัน พบว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนระหว่าง 2.01 – 2.99

4. บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมี บุคลิกภาพเรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมแตกต่างกัน

5. บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรม เครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยพบว่า เรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมนั้น นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 นอกจากนี้พบว่าเรื่องมีสติปัญญา นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีสติปัญญาสูงมากกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3

Title : **A study of personality development to have self-actualization for teacher of students at Machanical Engineering.**

Researcher : Kasemchai Boonpen

Year : 2008

Abstract

This survey research has a purpose to study the personality of students at the Mechanical Engineering Department, Faculty of Industrial Education, Rajamangkala University of Technology Phranakhon. The improvement of test questionnaire 16 PF (Sixteen Personality Test) of Raymond B. Cat Resort from the total of 108 students who, using a tiered landscape sampling (Stratified Random Sampling). Students from Mechanical Engineering.

Tools used in evaluation of research data using a questionnaire and data analysis methods. Calculate overall percentage of arithmetic mean (arithmetic mean) or median comparisons t-test and F - test of student's personality areas.

Research results can be summarized as follows.

1. Personality with a teacher of mechanical engineering students by age showed that all of the moderates. The average of the maximum a person is sincere and guileless disclosed.
2. Personality with a teacher of mechanical engineering students by age is found that the older students have different personality. And students over 27 years of age are not timid than courageous. Students aged between 23 - 27 years.
3. Personality on a teacher's student in mechanical engineering disciplines. Levels by an average score found that students with different rate levels. It is a personality who loves to collect dissociation. Different Found that students with grade lower than the 2.00 level as people like humility. Dissociate more. Students with a grade between 2.01 to 2.99.
4. Personality on a teacher's student in mechanical engineering disciplines. By class year study. Shows. Students learn in different class years are. Personality is about people like humility and Dissociate different.
5. Personality with a teacher of mechanical engineering students by class year to find a more different pair were found about a person who loves to collect. Dissociate it. Students who study in year 1st class who likes to collect. Dissociate more. Students studying in year 3rd, but

this year found that about understanding. Students learn in class at 1st year is higher than intellect. Students studying in year 3rd years.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากหลายฝ่ายที่ช่วยสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ

ขอบคุณพระคุณอย่างยิ่งโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ หลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรเทียบโอน ที่เสียสละเวลาในการให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ จนทำให้ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้ได้สำเร็จ

เกษมชัย บุญเพ็ญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1 บทนำ	**1**
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**4**
บุคลิกภาพ	4
ความเป็นครู	10
การวิจัยเชิงสำรวจ	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
กรอบแนวความคิด	26
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	**28**
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**33**
ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิศวกรรมเครื่องกล	33
ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	**44**
สรุปผลการวิจัย	45
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก ก	52
ประวัติผู้วิจัย	54

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตาราง ค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา	33
2	ตาราง บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล	34
3	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ	35
4	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขา วิชาวิศวกรรม เครื่องกล จำแนกตามอายุที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่	37
5	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย	38
6	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรม เครื่องกลจำแนกตามระดับคะแนนที่พบความแตกต่างกัน เป็นรายคู่	40
7	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	40
8	ตาราง เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา	42

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2540 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 41) นั้นระบุถึงงานการวิจัยเพื่อพัฒนาไว้ใน มาตรา 24(4) ว่า "ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และ มาตรา 30 ระบุว่า "ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา " มาตรา 67 ก็ระบุว่า " รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย "

การจัดการอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคลพร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้ วิทยาการต่างๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่เป็นบัณฑิตจึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความตระหนัก รู้รับผิดชอบชั่วดี มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีบุคลิกภาพตามที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นภาระหน้าที่หลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัยในระดับ อุดมศึกษา คือ การเสริมสร้างบุคลิกภาพนักศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมในอนาคต ซึ่งจะต้องอาศัยการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา ในการชี้แนะให้บุคคลรู้จักการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ถูกต้องและสามารถฝึกฝนพัฒนาเองจนถึงความสมบูรณ์คือความเป็นมนุษย์ การให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ในระดับสูง โดยการนำทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสู่ การสร้างสรรค์และเผยแพร่ความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ตระหนักถึงการเสริมสร้างและการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาของคณะฯ เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ที่เป็นสถานศึกษาที่บ่มเพาะและผลิตครูช่างแห่งแรกของประเทศไทย

และมหาวิทยาลัยวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร รวมทั้งบัณฑิตของคณะฯที่จะต้องสำเร็จการศึกษาไปเป็นครูช่างในอนาคต จึงสมควรอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพควบคู่ความรู้ทางสายวิชาชีพ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั่วไป เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้จัดการศึกษาโดยมุ่งพัฒนาบุคคล ให้มีความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติการ มีความชัดเจนทางวิชาการและคุณสมบัติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพพร้อมที่จะก้าวสู่การทำงาน และสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยี อีกทั้งปลูกฝังระเบียบวินัย ความประณีต ความสำนึกในจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรม หน้าที่ความรับผิดชอบทางสังคม บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าต้องสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของนักศึกษาผู้ซึ่งจะเป็นครูช่างในอนาคตที่มีทั้งความรู้ คุณธรรมและบุคลิกภาพที่ดีที่สามารถเป็นแบบอย่างแก่สังคมและวิชาชีพครูช่างของบัณฑิตของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของนักศึกษาที่ดีต่อคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยให้ความรู้และความเข้าใจในการดำรงชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมต่อไป

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินบุคลิกภาพตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.3.2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียน ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551 โดยมีจำนวนนักศึกษาหลักสูตร ค.อ.บ.(5 ปี) จำนวน ดังนี้

ชั้นปีที่ 1 จำนวน 26 คน
ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 คน
ชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 75 คน

และจำนวนนักศึกษาหลักสูตร (เทียบโอน) จำนวนดังนี้

ชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 คน

ชั้นปีที่ 1 จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน

ดังนั้นจำนวนนักศึกษาของสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคเรียนปกติ รวมทั้งสิ้น 152 คน

1.3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 108 คน

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 บุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกภาพ เป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคล และการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นความเป็น ปัจเจกบุคคล ในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

1.4.2 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียน ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

1.4.3 ความเป็นครู หมายถึง การมีความรู้ดี ประกอบด้วย หลักวิชาที่ถูกต้อง รวมทั้งคุณความดีและความเอื้ออารี ปรารถนาที่จะถ่ายทอด เผื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดี

1.5 วัตถุประสงค์

เพื่อทราบปัญหาและแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยให้ความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

1.6 สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่างกันมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาชั้นปีเดียวกัน มีบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ บัณฑิตครูช่างอุตสาหกรรมของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมต่อไป

บทที่ 2
เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

2.1 บุคลิกภาพ

2.1.1 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

2.1.2 ความหมายของบุคลิกภาพ

2.1.3 การเสริมสร้างบุคลิกภาพ

2.2 ความเป็นครู

2.2.1 บทบาทของโรงเรียนในการสร้างเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.2.2 องค์ประกอบของความเป็นครู

2.2.3 บุคลิกภาพของครูที่ดี

2.3 การวิจัยเชิงสำรวจ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวความคิด

2.1 บุคลิกภาพ

2.1.1 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก โดยพิจารณาจากประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความมั่นใจ ผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก เพราะคนอื่นๆที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น ดังนั้นโอกาสของการที่จะประสบความสำเร็จจึงมีมากขึ้น

2. การคาดหมายพฤติกรรม ถ้ารู้ว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร จะทำนายได้ว่าในสถานการณ์ใดจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร

3. การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถบอกได้ว่าบุคคลหนึ่งแตกต่างจากอีกบุคคลหนึ่งได้โดยการสังเกตดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอ บุคลิกภาพทำให้สามารถจำ

รู้จัก เข้าใจ บุคคลแต่ละคนได้ ตลอดจนรู้วิธีที่จะปรับตัวให้เข้ากับบุคคลเหล่านั้น ทำให้เกิดสัมพันธ์อันดีต่อสังคม

4. การตระหนักในเอกลักษณ์ของบุคคล บุคลิกภาพทำให้บุคคล คนนั้นมีลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นของตนเอง เป็นแบบอย่างแก่เยาวชน

5. การปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น การที่รู้บุคลิกภาพของบุคคลอื่น ทำให้ปรับตัวเข้ากับเขาได้ง่าย เอาชนะศัตรูได้ แก้ปัญหาได้ บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ได้ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น ง่ายขึ้น

6. ความสำเร็จ คนที่มีบุคลิกภาพดี ได้เปรียบผู้อื่นเสมอ เป็นพื้นฐานแห่งการศรัทธา เชื่อถือแก่ผู้พบเห็น ช่วยให้ธุรกิจการงานสำเร็จได้ง่ายขึ้น ได้รับความร่วมมือ และการติดต่อด้วยดีได้รับความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

7. การยอมรับของกลุ่ม คนที่มีบุคลิกภาพดีย่อมเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ใครๆก็เรียกร้องต้องการ ชอบที่จะให้อยู่ร่วมในกลุ่มทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ

บุคลิกภาพของบุคคลประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านกายภาพ หมายถึง รูปร่างหน้าตา ทรวดทรง ท่าทาง การแต่งกาย การเดิน เป็นต้น บุคลิกภาพด้านกายภาพนี้เป็นสิ่งที่ผู้อื่นมองเห็นได้

2. ด้านวาจา หมายถึง การใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ซึ่งผู้อื่นจะรับรู้ได้โดยการฟัง ลักษณะต่าง ๆ สะท้อนบุคลิกภาพด้านนี้เช่น การพูดไม่เข้าหูคน การพูดจาน่าฟัง เป็นต้น บุ คลิกภาพทางวาจาที่ดีย่อมหมายถึง การพูดจาด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล น่าฟังเป็นมิตร และได้สาระ

3. ด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางการคิดแก้ปัญหา ไหวพริบ ความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม คิดเป็น รู้จักคิด คิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี แสดงออกหรือสนองตอบผู้อื่นได้อย่าง “ทันกัน” และ “ทันกาล”

4. ด้านอารมณ์ หมายถึง การมีอารมณ์ดี ดงเส้นดงวา ไม่วู่วาม เอาแต่อารมณ์ ฉุนเฉียวโกรธง่ายหรือบางคนมีอารมณ์ร่าเริงมากกว่าอารมณ์อื่น หรือบางคน เครียด เศร้า ขุ่นมัว หม่นหมองอยู่เสมอ

5. ด้านความสนใจและเจตคติ ของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปบางคนไม่สนใจการเมือง ซึ่งบางคนมีความสนใจหลากหลายไม่สนใจเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว

6. ด้านการปรับตัว มีผลต่อลักษณะของบุคลิกภาพ ถ้าใช้แบบที่ดีมีพฤติกรรมที่เหมาะสมสังคมยอมรับ จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตรงกันข้ามถ้าปรับตัวไม่ดีวางตัวในสังคมไม่เหมาะสม ย่อมมี ผลเสียต่อบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ไปด้วย

2.1.2 ความหมายของบุคลิกภาพ

สถิต วงษ์สวรรค์ (2540 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลในทุกๆด้าน ไม่จะเป็นด้านชีวิตส่วนตัว ด้านกิจกรรม หรือในด้านสังคมทั่วไป

ฮิลการ์ด (Hilgard อ้างถึงใน สถิต วงษ์สวรรค์, 2540 : 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ ว่าหมายถึง ลักษณะส่วนรวม ของบุคคลแต่ละคน อันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆกัน

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของคุณลักษณะทั้งหลายอันประกอบขึ้นเป็นบุคคลนั้น เป็นลักษณะประจำตัวมนุษย์ทั้งทางกายและทางใจ บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Personality มาจากรากศัพท์ภาษากรีก คือ Persona (Per + Sonare) ซึ่งหมายถึง Mask ที่แปลว่าหน้ากากที่ตัวละครใช้สวมใส่ในการเล่นเป็น บทบาทแตกต่างกันไปตามที่ได้รับ

ออลพอร์ต (Allport 1955) บุคลิกภาพ หมายถึง การจัดและรวบรวมเกี่ยวกับระบบทางร่างกายและจิตใจภายในตัวของแต่ละบุคคล แต่จะมีการเปลี่ยนแปรอยู่เสมอ ยังผลให้แต่ละคนมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ไม่ซ้ำแบบใคร

ฮิลการ์ด (Hilgard) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะส่วนรวมของบุคคลแต่ละคนอันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมีรูปแบบของ การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆกัน

เบอร์นาร์ด (Bernard) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ผลรวมทั้งหมดของท่าทางรูปร่างลักษณะทางกาย พฤติกรรมที่แสดงออก แนวโน้มการกระทำ ขอบเขตความสามารถทั้งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในและที่แสดงออกมาให้เห็น

ฮาร์ตแมน (Hartman) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง ส่วนรวมทั้งหมดที่บุคคลแสดงออกโดยกริยาอาการ ความนึกคิด อารมณ์ นิสัยใจคอ ความสนใจ การติดต่อกับผู้อื่น ตลอดจนรูปร่างหน้าตา การแต่งกาย และความสามารถในการอยู่รวมกับบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกภาพ เป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคล และการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นความเป็น ปัจเจกบุคคล ใน การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งแบบแผนพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นลักษณะโดยรวม ทั้งภายนอกและภายในที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างเฉพาะตัวบุคคลแต่ละคน มนุษย์แต่ละคนมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ไม่มีใครเหมือนกันไปทุกอย่าง แม้กระทั่งพี่น้อง หรือฝาแฝดก็ตาม ทั้งนี้เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความพิเศษ และความเป็นหนึ่งในตัวของแต่ละคน

2.1.3 การเสริมสร้างบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ มิใช่สิ่งที่เป็นมาแต่กำเนิดแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากบุคลิกลักษณะทางกายและสติปัญญาบางประการ ที่ได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรมแล้ว บุคคลจะมีบุคลิกภาพได้ก็เพราะเขาได้มีความสัมพันธ์ และมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะเริ่มเรียนรู้การมีความสัมพันธ์ และการมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยทารก นี่คือจุดเริ่มต้นของการเกิดและพัฒนาบุคลิกภาพในบุคคล และดำเนินการต่อเนื่องอยู่ในตัวบุคคลเรื่อยมา จนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่นจะเริ่มปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนพอสมควร เมื่อถึงวัยผู้ใหญ่จึงเห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด "บุคลิกภาพ" จะแสดงให้เห็นภาพหรือลักษณะของบุคคลโดยส่วนรวม ซึ่งไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อเฉพาะตัวเจ้าของบุคลิกภาพเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่อยู่แวดล้อมอีกด้วย สามารถทำให้สังคมอยู่กันอย่างสงบสุขหรือไม่เป็นสุขก็ได้ บุคลิกภาพที่เป็นที่พึงพอใจ คือ พึงปรารถนาของสังคม เป็นบุคลิกภาพที่สนับสนุนสร้างสรรค์สังคม ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจ ดูแล แก้ไข สร้างเสริมให้บุคคลมีบุคลิกภาพอันที่พึงปรารถนาและสร้างสรรค์ด้วย

ปัจจัยพื้นฐานของกาสร้างเสริมบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 4 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างของบุคลิกภาพ เช่น ความเข้าใจในเรื่อง อิด อีโก้ ซูเปอร์อีโก้ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ซึ่งได้กล่าวถึงว่า บุคลิกภาพ จะเกิดขึ้นอย่างไรนั้น ก็ย่อมจะต้องใช้อิทธิพลของอิด อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ เมื่อใดที่บุคคลใช้อิด ซึ่งเป็นความพึงพอใจส่วนบุคคล และเป็นสัญชาตญาณตามธรรมชาติแล้ว บุคลิกภาพที่ปรากฏออกมาจะมีลักษณะก้าวร้าว เห็นแก่ตัว หากบุคคลได้ใช้กระบวนการของซูเปอร์อีโก้เป็นตัวประสาน เพื่อลดความต้องการของอิด ให้น้อยลงบุคคลก็จะสามารถแสดงบุคลิกภาพอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ในลักษณะของอีโก้ได้ บุคลิกภาพที่เกิดในลักษณะของอีโก้นี้จะเป็นที่ยอมรับของสังคม การสร้างเสริมบุคลิกภาพการที่บุคคลมีความเข้าใจและรู้จักตนเองได้ดีนั้น ย่อมหมายถึงว่าบุคคลได้สามารถประสานสัมพันธ์ระหว่างการมองตนเองและประสบการณ์แห่งความเป็นจริงที่มีอยู่ได้ ทำให้บุคคลไม่เกิดความขัดแย้งในตนเอง บุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจะเป็นลักษณะของการที่ช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสังคม แต่ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลไม่สามารถที่จะมองตนเองได้สอดคล้องกับความเป็นจริงแล้ว ก็จะเกิดความขัดแย้งในตนเอง ทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อลดความขัดแย้งในตนด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นเหตุให้บุคคลเกิดบุคลิกภาพในด้านของการต่อต้านสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดความนับถือตนเอง ดังนั้น การสร้างเสริมบุคลิกภาพจึงเป็นเรื่องที่จะเน้นเกี่ยวกับการให้บุคคลมีการรับรู้ตนเองได้ตามความเป็นจริง (Self perception) เพื่อบุคคลจะได้มีการมองตนเอง (Self concept) อย่างถูกต้อง ซึ่งจะได้พัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

2. ปฏิสัมพันธ์ในสังคม (Social interaction) ตามทฤษฎีทางจิตวิทยาพลวัตได้กล่าวไว้ว่า การที่บุคคลจะเกิดมีบุคลิกภาพอย่างไรนั้น เป็นผลของการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลได้พบกับลักษณะของความด้อย-ความเด่น ตลอดจนการมีครรลองชีวิตที่เป็นของตนเอง ปฏิสัมพันธ์ในสังคมจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะทำให้บุคคลได้มีโอกาสรับรู้ตนเองจากภาพการมองของผู้อื่น ซึ่งเป็นเสมือนกระจกเงาฉายภาพตัวตนของบุคคลออกมาได้ชัดเจนกว่าการที่บุคคลมองตนเองเพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจจะมีอคติสำหรับตนเองด้วยในบางครั้งหรือบ่อยครั้ง การรับรู้ตนเองอย่าง ถูกต้องจะทำให้บุคคลสามารถแสดงออกซึ่งบทบาทที่เหมาะสมและเกิดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ตามมาด้วย ความเด่น-ความด้อย และครรลองชีวิตของบุคคลจะมีผลในการสร้างรูปแบบของบุคลิกภาพทั้งทางที่สังคมพึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ดังนั้นการสร้างเสริมบุคลิกภาพในบุคคล ก็ควรจะได้คำนึงถึงความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ในสังคมประกอบด้วยอีกประการหนึ่ง

3. การเรียนรู้ทางสังคม (Social learning) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมได้ให้แนวคิดพื้นฐานสำคัญว่าการเรียนรู้ทางสังคมนั้นเป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม โดยจะมีกระบวนการจำ และนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามต่อไป นักจิตวิทยาได้เน้นความสำคัญในแนวคิดนี้ด้วยว่า การเรียนรู้และการแสดงออกเป็นเรื่องที่มีความแตกต่างกัน คือ การเรียนรู้ใช้เพียงการสังเกตเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว แต่การแสดงออกเป็นพฤติกรรมนั้น จะต้องมีการใช้ทั้งแบบอย่างที่ได้รับมาจากการสังเกตและกระบวนการที่จะเลือกแบบอย่างที่เหมาะสมมาใช้ ดังนั้นจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจะช่วยทำให้เราได้ทราบว่าบุคลิกภาพของบุคคลที่เกิดขึ้นมานั้น ต้องอาศัยทั้งการที่บุคคลมีความจำในแบบอย่างของพฤติกรรมของผู้อื่น แล้วนำมาเข้ากระบวนการเลือกสรร แล้วจึงแสดงออกเป็นบุคลิกภาพที่ปรากฏให้เห็น ฉะนั้นถ้าหากจะให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคมแล้ว การสร้างเสริมบุคลิกภาพก็ควรจะมีขั้นตอนของการให้บุคคล ได้สังเกตแบบอย่างพฤติกรรมที่เหมาะสม แล้วนำไปใช้ในกระบวนการเลือกสรรเพื่อพัฒนาเป็นบุคลิกภาพของตนเอง

4. ลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ลักษณะนี้ค่อนข้างจะเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพที่ปรากฏทางกายและสมองบางอย่าง ซึ่งบุคคลที่เกิดมาแล้วจะเลือกหรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เช่นคนเตี้ย โดยพ่อแม่ทั้งสองคน ถึงแม้จะได้รับอาหารที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักโภชนาการก็จะมีการเติบโตเพิ่มมากกว่าพ่อแม่บ้าง แต่ก็คงจะไม่เหมือนกับคนที่มีพันธุกรรมเป็นคนสูงทั้ง ครอบครัว หรือโรคบางอย่างที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม เช่น สติปัญญาอ่อน ตาบอดสี ก็คงจะยากที่จะได้รับการแก้ไข ดังนั้นจึงจะเป็นเรื่องของการปรับตัวต่อสภาพทางพันธุกรรมที่มีอยู่มากกว่าแก้ไขให้หมดไป การเสริมสร้าง บุคลิกภาพตามพื้นฐานประการนี้ก็น่าจะเป็นการสร้างและเสริมบุคลิกภาพให้ดีตามลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลมากกว่าการเปรียบตนเองกับบุคคลอื่น จะเห็นได้ว่าปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้

ล้วนมีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมบุคลิกภาพที่เหมาะสมทั้งสิ้น ซึ่งในการสร้างเสริมบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคมนั้น ก็จะได้อาศัยปัจจัยเหล่านี้ในการกำหนดวิธีการในการสร้างและเสริมบุคลิกภาพต่อไป

การเสริมบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาหรือปรับปรุงบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยที่เกิดขึ้นแล้วให้เป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์ของสังคม การเสริมบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยนั้น เป็นเรื่องที่ทำขึ้น ภายหลังจากที่บุคคลได้สร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยมาแล้ว การจะเสริมบุคลิกภาพให้ได้ผลดีนั้น ควรจะทำเสียแต่ในวัยต้น ๆ ของชีวิต คือ ก่อนที่บุคลิกภาพจะฝังรากลึก จนกระทั่งยากต่อการปรับปรุง กระบวนการเสริมบุคลิกภาพอาจจะมีขั้นตอนดังนี้คือ

1. การสำรวจตนเอง เป็นกระบวนการที่ เริ่มสำรวจบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของตนเอง เพื่อที่จะได้รู้ตนเองนั้นมีลักษณะบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยอย่างไรบ้าง และบุคลิกภาพที่มีอยู่นั้นควรกับความต้องการของสังคมหรือไม่ เคยมีปัญหาใดในการแสดงบุคลิกภาพบ้างหรือไม่ การสำรวจตนเองจะทำได้ใน 2 ทางคือ

1.1 การวิเคราะห์ตนเอง เป็นการที่บุคคลพยายามค้นหาองค์ประกอบบุคลิกภาพของตนเองเพื่อได้ทราบว่า องค์ประกอบแต่ละอย่างนั้นมีความสมบูรณ์ถูกต้องอย่างไรบ้างเมื่อแยกวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ แล้ว ก็ควรจะประเมินสรุปบุคลิกภาพของตนเองว่าควรจะคงไว้ในส่วนใดและควรจะปรับปรุงในส่วนใด

1.2 การรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น โดยปกติแล้วมนุษย์จะมีความลำเอียงเข้าข้างตนเองเสมอ ๆ ดังนั้นการวิเคราะห์ตนเองเพียงประการเดียว อาจจะยังไม่ได้ข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอในการปรับปรุงบุคลิกภาพ จึงจำเป็นจะต้องประเมินตนเองโดยการอาศัยการมองของผู้อื่นว่าเขาคิดอย่างไรต่อบุคลิกภาพของเรา เพื่อจะได้นำส่วนที่บกพร่องมา แก้ไขต่อไป

2. การรู้จักตนเอง เมื่อบุคคลสำรวจตนเองได้ข้อมูลมากเพียงพอแล้ว บุคคลควรจะประมวลสรุปบุคลิกภาพเพื่อรู้จักตนเองใน 3 ลักษณะคือ

2.1 อุปนิสัยและนิสัยของตนเอง

2.2 ลักษณะส่วนรวมของตนเอง และ

2.3 บทบาทของตนเอง

3. การรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตนเองแล้วมาตรวจพบ ข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุง โดยการที่บุคคลจะต้องมองหาลักษณะบุคลิกภาพที่จะเป็นแบบอย่างที่จะใช้ในการปรับปรุงต่อไปแล้วพยายามเตือนตนเอง ให้ละทิ้งบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเดิมที่บกพร่อง แล้วพยายามปฏิบัติตามแบบอย่างของบุคลิกภาพและ

ลักษณะนิสัยใหม่ การปรับปรุงบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและจะต้องมีความตั้งใจจริง โดยตัวของบุคคลที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพเองจะต้องให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ ด้วยการยอมรับข้อบกพร่องของตนและผลที่มีต่อตนเองและผู้อื่นเป็นประการสำคัญ ทั้งต้องรู้จักแสวงหาหนทางที่จะช่วยให้ ตนเองได้รับรู้บุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่สร้างสรรค์อันควรต่อการเสริมสร้างให้เกิดขึ้น และที่สำคัญก็คือ การส่งเสริมบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยดังกล่าวนี้ จะต้องไม่ไปกระทบกระเทือนต่อการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวหรือความเป็นตัวของตัวเอง บุคลิกภาพของคนเราไม่ว่าจะเป็นบุคลิกภาพของเด็กหรือผู้ใหญ่ มีผลมาจากอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมซึ่งพันธุกรรมนั้นได้รับถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่วนสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทสำคัญได้แก่กระบวนการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา กลุ่มสังคม วัฒนธรรม ศาสนา สื่อมวลชน ฯลฯ

สรุปได้ว่าการเสริมบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาให้เป็นไปตามที่พึงประสงค์ได้ ด้วยการเสริมบุคลิกภาพ แต่ควรทำตั้งแต่ช่วงวัยต้นของชีวิต โดยการสำรวจตนเอง การรู้จักตนเองและการรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเอง

2.2 ความเป็นครู

2.2.1 บทบาทของสถานศึกษาในการสร้างเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษา

การเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษามี 2 ประการคือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม โดยส่วนประกอบที่เกิดจากพันธุกรรมย่อมเป็นของนักศึกษาตลอดไป ไม่มีทางบังคับหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ แต่การศึกษาที่ดีสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้ สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ได้จัดระเบียบไว้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ ครูอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างสมบุคลิกภาพให้เหมาะสม โดยสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้ดี เพราะมีผลอย่างมากต่อการสร้างบุคลิกภาพอย่างมาก จัดและใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสม ทำให้สะอาด เป็นระเบียบสวยงาม สถานศึกษาต้องสร้างระเบียบ วินัยและประเพณีที่ดี และควบคุมดูแลให้ทุกคนปฏิบัติ

2. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจ บทเรียนที่ยากเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความท้อถอย ง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย บทเรียนที่ดีจะช่วยให้นักศึกษาปรับตัวได้ มีพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญาดี มีผลให้บุคลิกดีด้วย

3. วิธีสอนดี ใช้หลายแบบหลายวิธี เมื่อผู้เรียนได้เรียนจนเต็มความสามารถ บุคลิกภาพก็จะดีด้วย โดยยึดหลักการสอนว่า สอนจากง่ายไปยาก จากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ จากรูปธรรมไปหานามธรรม จากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว จากการทดลองไปสู่กฎเกณฑ์ สอนโดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล หลักจิตวิทยา ยึดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตร

4. ช่วยเหลือให้ผู้เรียนแก้ปัญหาสำเร็จ ไม่ปล่อยปละละเลยให้แก้ปัญหาเอง โดยครูไม่เอาใจใส่ แต่ไม่ใช่ครูจัดการให้เบ็ดเสร็จ ควรใช้วิธีการแนะแนว

5. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก และปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม จะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างมาก

6. จัดให้มีการร่วมมือและแข่งขันกันในหมู่ผู้เรียน ถ้าจัดให้เหมาะสม จะเป็นประสบการณ์ในการปรับตัว การแข่งขันจะจูงใจให้กระทำเต็มความสามารถ แต่ถ้ามากเกินไป เจตคติอาจจะเสีย

7. ครูสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่ตัวครูเอง เพราะเป็นแม่พิมพ์ ผู้เรียนจะได้มีบุคลิกภาพที่ดีตามครู การปรับปรุงบุคลิกภาพของครูเพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางที่ดีแก่ผู้เรียน

8. จัดให้มีโครงการแนะแนวในโรงเรียน เพราะโครงการนี้จะส่งเสริมบุคลิกภาพได้มาก บริการแนะแนวช่วยให้ครูมีโอกาสทำความเข้าใจกับตัวผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองมากขึ้น

9. การวางระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีวินัย

10. การจัดกิจกรรม และบริการ เพื่อให้ประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

11. การจัดบริการอาหารกลางวัน บริการอนามัยในสถานศึกษา จะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพทางกาย

12. การตอบสนองความต้องการ (Needs) ของผู้เรียน

13. ทำโครงการอบรมประจำปี

14. จัดตั้งกรรมการในชั้นเรียน และกรรมสถานศึกษา

2.2.2 องค์ประกอบของความเป็นครู ชาญชัย อินทรประวัติ (อ้างใน http://www.sut.ac.th/tedu/Article/psychology) กล่าวไว้ว่า องค์การประกอบของอาชีพครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การเข้าถึงแก่นของเนื้อหา ทฤษฎี หลักการต่าง ๆ ซึ่งในบางท่านเรียกว่า มโนทัศน์หรือสมัย 40 ปีที่แล้ว เรียกกันว่าความคิดรวบยอด (Concept) ของเนื้อหานั่นเอง ครูจะสอนเรื่องอะไรก็ต้องมีความเข้าใจชัดเจน หรือที่เรียกกันว่าเกิด insight ใน เนื้อหานั้น ทั้งนี้เพราะว่าหากครูผู้สอนไม่รู้แจ้งในเนื้อหาเสียแล้ว ก็จะนำไปสู่ความยากลำบาก ในการที่จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหานั้นด้วย และที่ร้ายที่สุดในเรื่องนี้ก็คือ ครูมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในเนื้อหาแล้วจะพาให้นักเรียนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนตามไปด้วย เช่น ครูที่ไม่ค่อยรู้แจ้งในเรื่องหลักการคำนวณเบื้องต้น คือ การบวก การลบ การคูณ การหาร ย่อมไม่อาจอธิบายให้นักเรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งได้ว่าเพราะเหตุใด 5 X 0 จึงมีผลลัพธ์ที่เป็นศูนย์ ส่วนครูที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เช่น การสะกดคำภาษาไทย คำว่า “วารดิถีขึ้น

ปีใหม่" ครูเข้าใจคลาดเคลื่อนไปว่าต้องเขียนมา "วาระดิถีขึ้นปีใหม่" เช่นนี้ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้เองผู้ที่เป็นครูจึงต้องรู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่สอนอย่างแม่นยำชัดเจน เป็นเบื้องต้น

2. บุคลิกภาพของครู บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะโดยรวมของบุคคลทั้งลักษณะภายนอกและลักษณะภายใน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ บางอย่างก็แสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ได้ บางอย่างก็ไม่แสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้ บุคลิกภาพมีส่วนอย่างสำคัญต่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ องค์ประกอบของบุคลิกภาพของครูสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ด้านกายภาพ หมายถึง รูปร่างหน้าตา กิริยาอาการ และการแต่งกายเป็นสำคัญ ครูที่มีบุคลิกภาพด้านกายภาพเป็นปกติและน่าศรัทธา น่านับถือ จะมีโอกาสประสบความสำเร็จ ในการอยู่ร่วมกับลูกศิษย์มากกว่าครูที่มีบุคลิกภาพด้านกายภาพที่ผิดปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผิดปกติในทางที่ไม่ดี หากจะกล่าวเฉพาะในด้านการแต่งกายแล้ว อาจจะสรุปได้ว่าการแต่งกายที่เหมาะสมที่สุดของครู คือการแต่งกาย (ซึ่งรวมถึงการแต่งหน้าและทรงผมด้วย) ที่สะอาด เรียบร้อย ดูดี น่านับถือ

2) ด้านวาจา หมายถึง การแสดงออกโดยทางวาจา บุคลิกภาพ ทางวาจาที่ดีของครู หมายถึง การพูดด้วยถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับวุฒิภาวะของลูกศิษย์ ซึ่งหมายถึง ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป การพูดด้วยน้ำเสียงที่แฝงด้วยความเมตตา ปรารถนาดี นุ่มนวล การพูดด้วยลีลาที่เหมาะสม ไม่ช้าไม่เร็วจนเกินไป และรวมไปถึงการพูดน้อย หรือเงียบขรึมจนเกินไป หรือการพูดมากจนน่ารำคาญด้วย

3) ด้านสติปัญญา หมายถึง การมีไหวพริบที่ดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เหมาะสม มีการตัดสินใจที่ดี และการมีอารมณ์ขันที่เหมาะสม ซึ่งหมายถึงการสร้างอารมณ์ขันให้แก่ลูกศิษย์ และการรับอารมณ์ขันของลูกศิษย์ได้ดี

4) ด้านอารมณ์ หมายถึง การควบคุมอารมณ์ได้ดีไม่แสดงออกซึ่งความรู้สึก ต่าง ๆ ได้ง่ายจนเกินไป ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ดี อารมณ์โกรธ อารมณ์เศร้า หรืออารมณ์หงุดหงิดรำคาญก็ตาม ครูที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่เหมาะสมคือครูที่มีอารมณ์ดี มั่งคง เสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งจะแสดงออกให้เห็นทางสีหน้า แววตา ท่าทาง และวาจาให้ลูกศิษย์รับรู้ได้ แต่จะอย่างไรก็ตามครูก็อาจจะโกรธลูกศิษย์บ้างก็ได้หากมีเหตุผลอันสมควรให้โกรธ ไม่ใช่โกรธเพราะครูอารมณ์ไม่ดี และก็มีครูจำนวนไม่น้อยที่ดูเหมือนจะโกรธหรือขัดใจกับลูกศิษย์อยู่เป็นเนืองนิจ แต่ลูกศิษย์ก็สามารถปรับตัวได้เพราะเกิดการเรียนรู้ว่านั่นคือลักษณะของครู ซึ่งก็คงเป็นไปตามคำกล่าวที่ว่า หากอารมณ์ดีเสมอต้นเสมอปลายไม่ได้ ก็ขอให้อารมณ์ร้ายคงเส้นคงวา ดีกว่าคุ้มดีคุ้มร้าย นั่นเอง เพราะครูที่มีอารมณ์คุ้มดีคุ้มร้ายจะทำให้ลูกศิษย์ไม่สามารถปรับตัวได้ง่าย ๆ

5) ด้านความสนใจ หมายถึง การมีความกระตือรือร้นที่จะรับรู้เรื่องราว หรือความรู้ต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้อย่างหลากหลาย ความสนใจที่กว้างขวาง ย่อมเกิดจากประสบการณ์ที่หลากหลายของบุคคลนั้นๆ ครูที่มีความสนใจกว้างขวางจะเป็นครูที่สามารถเลือกใช้คำพูดหรือการกระทำให้ถูกใจคนได้หลายลักษณะ ซึ่งเป็นไปตามหลักของการสื่อสารความคิดที่ว่าบุคคลที่มีความสนใจตรงกันจะสื่อสารความคิดกันได้ดี แต่เนื่องจากลูกศิษย์ของครูมีจำนวนหลายคนและหลากหลายความสนใจ ครูจึงต้องมีความสนใจหลากหลายตามไปด้วย มิเช่นนั้นแล้วก็จะถูกใจลูกศิษย์ส่วนน้อย แต่ไม่ถูกใจลูกศิษย์ส่วนมาก โดยปกตินักเรียนจะชอบเรียนกับครูที่มีบุคลิกภาพดี เพราะชอบที่จะอยู่ใกล้ ๆ และเมื่อมีความชอบในตัวครูแล้ว ก็อาจนำไปสู่การมีความอดทน และความพยายามที่จะเรียนรู้วิชาที่ครูสอนด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามหากนักเรียนไม่ชอบบุคลิกภาพของครูเสียแล้ว ก็ย่อมไม่อยากอยู่ใกล้ ๆ ไม่อยากได้ยินเสียง และไม่อดทนไม่พยายามที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอนไปด้วย

3. ความสามารถในการสอน หมายถึงการที่ครูสามารถทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ครูต้องการจะสอน ทั้งนี้ความหมายของการสอนมิได้หมายความถึงเฉพาะการถ่ายทอดความรู้จากตัวครูไปสู่นักเรียนเท่านั้น แต่หมายถึงความสามารถในการทำให้ นักเรียน "เรียนรู้" และเกิดอาการ "ใฝ่รู้" ด้วยความสามารถในการสอนของครูเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) ทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ หมายถึงการมีใจเอนเอียงในทางบวกต่ออาชีพครู ว่าเป็นอาชีพที่สำคัญต่อสังคม เป็นอาชีพในระดับวิชาชีพชั้นสูง ที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และวุฒิภาวะทุก ๆ ด้านเป็นอย่างมาก บุคคลที่ประกอบอาชีพครู โดยมีทัศนคติทีดีต่อวิชาชีพครูย่อมมีโอกาสที่จะสอนได้ดีกว่าบุคคลที่ดูหมิ่นดูแคลน หรือเบื่อหน่ายวิชาชีพครูอย่างแน่นอน

2) ทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความเมตตา ปรารถนาดีต่อนักเรียน ปรารถนาจะให้เขาเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ครูทำการสอน มีความคิดความเชื่อว่านักเรียนก็มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ครูทำการสอนเช่นเดียวกัน

3) ความเข้าใจในหลักสูตร เข้าใจในวัตถุประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตรอย่างชัดเจน เพราะไม่เช่นนั้นแล้วก็ย่อมไม่สามารถหานักเรียนไปสู่เป้าหมายปลายทางในการสอนหรืออาจสอนนอกเรื่อง หรือพานักเรียนออกนอกลู่นอกทางได้

4) ความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาพัฒนาการ รู้ลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนหรือ ลูกศิษย์ของตนเอง ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์สังคม

5) ความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาการสอน เช่น รู้ว่าการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ย่อมเกิดผลมากกว่าการเรียนรู้โดยการฟังอย่างเดียว การเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป เช่นนี้เป็นต้น

6) ความสามารถในการสื่อสารความคิดกับนักเรียน ซึ่งหมายความรวมทั้ง การพูด การฟัง การเขียน การอ่าน และการสื่อสารความคิดด้วยสีหน้าท่าทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสามารถในการรับฟังความคิดความสนใจและความต้องการของนักเรียน การอธิบาย การถามคำถาม และการตอบคำถามของนักเรียน ถือเป็นทักษะเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งของการสอน

7) ความสามารถในการใช้สื่อการสอน หมายถึงความสามารถที่จะคิด และเลือกใช้สื่อประกอบการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายความว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากในเวลาอันสั้น โดยที่ครูและนักเรียนต่างก็เหนื่อยไม่มาก ซึ่งจะเป็นการใช้สื่อที่เหมาะสมมากกว่าที่จะหมายความว่าเป็นสื่อการสอนที่ทันสมัยและราคาแพงเป็นสำคัญ

8) ความสามารถในการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียน และครูทราบว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร มากน้อยเพียงใด การวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนั้นครูผู้สอนถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด เพราะบุคคลที่สามหรือบุคคลภายนอกย่อมไม่เข้าใจถึงปัจจัยและกลไกของการเรียนการสอนนั้น เมื่อครูผู้สอนมีความสามารถในการวัดและประเมินผล ย่อมสามารถบอกได้ว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนนั้นไปอย่างไร เรื่องที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน ก็คือ นักเรียนถูกประเมินว่าไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนทั้ง ๆ ที่เขาเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ หรือในทางกลับกันนักเรียนได้รับการประเมินว่าผ่านหรือบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง ๆ ที่เขาเกิดการเรียนรู้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งหมายถึง ผู้มีหน้าที่ทำให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ไม่ว่าเราจะเรียกบุคคลนั้น ๆ ว่า "ครู" หรือ "อาจารย์" ย่อมต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบของความเป็นครูทั้งสามองค์ประกอบนี้อย่างหลีกหนีไม่พ้น แต่หากจะถามว่าองค์ประกอบใดมีความสำคัญมากที่สุด หรือ น้อยที่สุด ก็ย่อมเป็นเรื่องยากที่จะตอบได้อย่างชัดเจนลงไป แต่ดูเหมือนว่าเราจะยอมรับกันทั่วไปว่าองค์ประกอบที่หนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ครูจะต้องสอนเป็นเรื่องที่ครูต้องใส่ใจมากที่สุด เพราะเป้าหมายสำคัญของการเรียนรู้คือการเรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง และนำไปใช้ได้ แต่จะอย่างไรก็ตามเราก็อดคิดไม่ได้ว่า ในเมื่อเรามีครูที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถทำให้นักเรียนอยากเข้าใกล้ อยากทำงานด้วย และไม่สามารถทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ แล้วครูผู้มีความรู้นั้นจะมีประโยชน์อะไรในแง่ของการเรียนการสอน หรือในอีกแง่มุมหนึ่งก็อาจคิดได้ว่า ครูผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในวิชาของตนเองมากจนเกือบเรียกได้ว่าเป็นอัจฉริยะในเรื่องนั้น แต่ทำการประเมินผลการเรียนของลูกศิษย์ของ ตนเองแล้วมีผู้ไม่ผ่านหรือสอบตกเป็นจำนวนมากจนน่าสะพึงกลัว ก็เป็นเรื่องเศร้าอีกเช่นเดียวกัน ไม่ว่าการสอบตกนั้นจะเกิดขึ้นด้วยเหตุปัจจัยใดก็ตาม ถ้าหากครูผู้สอนมีองค์ประกอบของความเป็นครูครบถ้วนสมบูรณ์ดีแล้ว นักเรียนย่อมเกิดการเรียนรู้สมเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายอย่างมีความสุข จนอาจจะกล่าวได้ว่า เกิดการ

เรียนรู้อย่างสนุก และมีความสุข น่าประทับใจจนไม่อาจลืมเลือน ซึ่งครูที่อยู่ในเกณฑ์ปกติย่อมมีความปรารถนาที่จะให้ลูกศิษย์ของตนเป็นเช่นนี้ด้วยกันทั้งนั้น คงไม่มีครูท่านใดปรารถนาที่จะให้ลูกศิษย์ของตนเอง เกิดการเรียนแต่ไม่รู้ แถมมีความทุกข์ หมดสนุก และเข็ดจนตาย อย่างแน่นอน

2.2.3 บุคลิกภาพของครูที่ดี

ครูควรมีบุคลิกภาพที่ดีสามารถเป็นตัวอย่างแก่เด็กได้ ครูเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าครูดีก็หวังได้ว่า กุลบุตร กุลธิดาที่ครูคนนั้นสอนจะเป็นคนดี มีผู้พยายามกำหนดไว้ว่าครูที่ดีมีคุณภาพสูงนั้น ควรมีบุคลิกภาพอย่างไร เช่น ครูดีมีคุณภาพสูงต้องมีความรู้ดี ความสามารถสูง มีคุณลักษณะและจิตใจสูง เสียสละ ปรารถนาดีต่อเด็ก เพียรพยายามอบรมแนะแนว ให้การศึกษาตามปรัชญาของประเทศชาติ ซึ่ง บุญถิ่น อัตถากรและรัตนา ตันบุนเต๊ก (อ้างถึงใน สถิต วงษ์สวรรค์, 2540:219) ได้แสดงทัศนะคติเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

American Council on Education ว่าต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตสมบูรณ์ สามารถปรับตัวได้ดี การมีสุขภาพดี จะส่งผลให้เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบานไม่เป็นที่เวทนาแก่เด็ก

2. แต่งกายดี สะอาด ประณีต เรียบร้อย สวยงาม เหมาะแก่กาลเทศะ จะช่วยให้มีบุคลิกภาพดีเป็นที่น่านิยมยิ่งขึ้น

3. กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ว่องไว ไม่เฉื่อยชา เป็นคนกระตือรือร้น ทำงานด้วยความเต็มใจ

4. มีกิริยาวาจาและมารยาทเรียบร้อย สุภาพ อ่อนโยน มีมารยาทงาม การเคลื่อนไหวอยู่ในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ

5. ประพฤติตัวดีมีศีลธรรม เป็นที่น่าเคารพนับถือ เป็นตัวอย่างที่ดีต่อศิษย์ อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม สร้างสมให้เกิดมีคุณธรรม ศีลธรรมขึ้นในตนให้มากที่สุด รู้จักเสียสละ สามารถอบรมแนะแนวและปกครองเด็กให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. พูดจาสุภาพ ชัดเจน ชัดถ้อยชัดคำ มีน้ำเสียงกังวาน แจ่มใส ใช้ภาษาสุภาพไม่หยาบคาย ออกเสียงควบกล้ำถูกต้อง มีเสียงดังพอประมาณ

7. มีความรู้ความสามารถในวิชาที่ตนสอน สอนดี ขยันหมั่นเพียร พยายามขวนขวายหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์เสมอ และมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆมากพอ

8. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง กล้าแสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้ารับผิดชอบในสิ่งที่ทำ ตัดสินใจอย่างเด็ดขาดแน่วแน่ไม่ลังเล เมื่อออกคำสั่งแล้วต้องจำได้

9. เป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

10. มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความเที่ยงธรรม ครูต้องไม่คิดอคติลำเอียง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ทำให้เสียการปกครองในชั้นเรียน รักและหวังดีต่อศิษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน

11. มีอารมณ์ขันบ้างพอสมควร จะช่วยให้บรรยากาศของการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียดจนเกินไป ปกติ มีอารมณ์แจ่มใสเบิกบาน

12. เป็นผู้เสียสละ ใจคอกว้างขวาง ยอมเสียสละเวลา กำลังกาย สติปัญญา ทรัพย์สิน เงินทองเพื่อนักเรียนบ้าง

13. มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สามารถสังคมได้กับคนทุกระดับได้ดี มีหน้าตาแย้มแย้มแจ่มใส มีความเป็นกันเอง มีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่นๆ

14. มีเมตตาธรรม คอยให้ความช่วยเหลือโอบอุ้มคุ้มครองศิษย์ของตนตลอดไป ไม่อาฆาตมุ่งร้ายต่อศิษย์ มีแต่การอภัย มีความเห็นอกเห็นใจนักเรียน

15. มีความสามารถทางสติปัญญาดี

16. มีความสนใจในอาชีพครูอย่างแท้จริง ติดตามความเคลื่อนไหวในวงการศึกษาและอาชีพครู มีอุดมคติในการทำงาน

17. มีความรู้ดี แม่นยำแตกฉานในเนื้อหาวิชาที่ตนสอนอยู่ และมีความเข้าใจพื้นฐานวัฒนธรรมโดยทั่วไป แสวงหาความรู้เพิ่มเติมทันสมัยอยู่ตลอดเวลา สอนดี มีวิธีสอนสนุกน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ

18. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพครู มีความเหมาะสมทางด้านรูปร่าง เสียง และได้รับการฝึกทางวิชาชีพครูมาอย่างดี

19. มีความกล้าหาญ ยอมรับความจริง กล้าเผชิญความจริง กล้าเผชิญอุปสรรคปัญหา

20. มีความสันโดษ มักน้อย พอใจในสิ่งที่ตนมี

สรุปได้ว่าบุคลิกภาพความเป็นครูนั้น ต้องประกอบด้วยบุคลิกภาพที่ดีทั้งภายในและภายนอก ซึ่งประกอบด้วย ด้านกายภาพ เช่น รูปร่างหน้าตา กิริยาอาการ การแต่งกาย ด้านวาจา ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ต้องสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี และด้านความสนใจ ซึ่งต้องมีความกระตือรือร้นที่จะรับรู้เรื่องราวหรือความรู้รอบตัวได้อย่างหลากหลาย

2.3 การวิจัยเชิงสำรวจ

ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการวิจัยเชิงซึ่งการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการวิจัยที่เน้นการศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันการดำเนินการวิจัยไม่มีการสร้างสถานการณ์เพื่อศึกษาผลที่ตามมาแต่เป็นการค้นหาข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว นักวิจัยไม่

สามารถกำหนดค่าของตัวแปรต้นได้ตามใจชอบ เช่น ผู้วิจัย ต้องการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน/นักศึกษาต่อการให้บริการทางด้านการเรียนการสอนของวิทยาลัย และต้องการศึกษาว่าเพศชายและเพศหญิงจะมีความคิดเห็นต่างกันหรือไม่ ในกรณีนี้ตัวแปรต้นคือเพศ และค่าของตัวแปรต้นคือ ชายและหญิง จะเห็นได้ว่าค่าของตัวแปรต้นเป็นสิ่งที่เป็นอยู่แล้ว นักวิจัยไม่สามารถกำหนดได้เองว่าต้องการให้ค่าของตัวแปรเพศเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่เพศชายหรือเพศหญิง

ความหมายของการสำรวจ (Definition of the Survey) เป็นเทคนิคทางด้านระเบียบวิธี (Methodological technique) อย่างหนึ่งของการวิจัย ที่ใช้เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบจากประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถามชนิด Self-Administered Questionnaire

Survey มีความคล้ายคลึงกับการออกแบบวิจัยเชิงเตรียมทดลอง (Preexperimental design) ที่ Campbell และ Stanley ให้ความหมายว่าเป็น "one-shot case study" คือ เป็นการเก็บข้อมูลในเวลาขณะใดขณะหนึ่ง (at one point in time)

- ไม่มีการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นอยู่ก่อน
  (no "before" observations are made)
- ไม่มีการควบคุมตัวแปรที่ทำการทดลอง
  (no control excercised over experimental variables) และ
- ไม่มีการสร้างกลุ่มควบคุม
  (no control groups are explicitly constructed) เพื่อการทดลอง

มีแต่เพียงกลุ่มที่ทำการศึกษาในเวลาขณะนั้นเท่านั้น แล้วทำการสอบถามตามประเด็น (Issues) ที่ต้องการ เช่น พฤติกรรม ทัศนคติ หรือความเชื่อต่างๆ เป็นต้น

จากคำจำกัดความข้างต้น ไม่ได้เป็นการจงใจที่จะชี้ให้เห็นว่า Survey analysts ไม่ได้กระทำเหมือนกับ The true experimental Design ในความเป็นจริงแล้ว นักวิจัยทางด้านนี้ก็ได้มีการกระทำเช่นกัน โดยใช้วิธี Multivariate analysis คือ ภายหลังจากการเก็บข้อมูลแล้ว กลุ่มตัวอย่างจากถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ที่มีความแตกต่างกันเพื่อการวิเคราะห์ (The sample is divided into subgroups that differ on the variables or processes being analyzed) ตัวอย่างเช่น ในการศึกษาทัศนคติของบุคคลต่อความสัมพันธ์ทางเพศในการแต่งงาน นักวิจัยจะแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มที่ยังไม่เคยแต่งงาน (never married) กลุ่มที่แต่งงานแล้ว (currently married) และกลุ่มที่แต่งงานแล้ว และเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง (those married previously but now divorced or widowed) ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะคล้ายคลึงกับ experimental design แบบ two experimental groups and one control group คือ 2 กลุ่มทดลองก็จะเป็นพวกที่แต่งงานแล้ว (had been married) และกลุ่มควบคุมก็จะเป็นพวกที่ยังไม่ได้แต่งงาน (never - married group)

รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Design)

Survey Designเป็นการดำเนินการเก็บข้อมูลที่ต้องการศึกษาประชากรส่วนใหญ่จากลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งของประชากรกลุ่มนั้น ซึ่งได้มีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางในหมู่นักสังคมวิทยาในยุคปัจจุบัน การสำรวจมีลักษณะเหมือนกับการทดลอง คือ เป็นทั้งวิธีการวิจัย (Method of Research) และการวิเคราะห์เงื่อนไขในทางสังคมจิตวิทยา

2.3.1 ขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ

การวิจัยเชิงสำรวจ หรือ การวิจัยโดยการสำรวจ เป็นวิธีการวิจัยที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ ปัจจุบันการวิจัยทางสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ จิตวิทยา การบริหารธุรกิจ สาธารณสุขศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประชากรศาสตร์ ฯลฯ ในประเทศไทยอาศัยการสำรวจเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งมาจากประชาการ เป้าหมายที่ต้องการศึกษาแล้วนำผลที่ได้จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้อ้างอิงหรือประมาณค่าไปยังประชากรทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสุ่มตัวอย่างกับการวิจัยเชิงสำรวจ

เนื่องจากการสำรวจเป็นการเลือกตัวแทนของประชากรที่เราต้องการศึกษาขึ้นมาจำนวนหนึ่งเพื่อทำการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อนำเอาลักษณะข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงไปถึงลักษณะของประชากรที่เป็นหน่วยของการศึกษาและเนื่องจากจุดเริ่มต้นของการสำรวจเกี่ยวข้องกับข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มมาจากประชากรที่ทำการศึกษา ดังนั้น การคัดเลือกตัวแบบการสุ่มตัวอย่างจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องกระทำก่อน การออกแบบการศึกษาว่าจะศึกษาประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างแบบไหน และด้วยเหตุนี้จึงทำให้การสำรวจข้อมูลต้องอาศัยทฤษฎีทางคณิตศาสตร์สถิติเกี่ยวกับความน่าจะเป็น และการแจกแจงของตัวแปรสุ่มประกอบในการวางแผนการสำรวจและการประมาณผล

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มีเทคนิคแตกต่างกัน ซึ่งมี 2 วิธี คือ

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Data)
2. การรวบรวมข้อมูลจากสนาม (Field Data)

ในการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของการวิจัย โดยเฉพาะการใช้เอกสารและสิ่งพิมพ์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการวิจัยนั้น ย่อมทำให้ได้รับประโยชน์อย่างน้อยถึง 3 ประการ ประการแรก ผู้วิจัยย่อมมองเห็นภาพของปัญหาที่จะวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น หลังจากที่ได้อ่านเอกสารและสิ่งพิมพ์ที่มีประเด็นสัมพันธ์กับปัญหาที่จะวิจัยอย่างถี่ถ้วน ประการที่สองผู้วิจัยจะได้ทราบว่าปัญหาที่จะวิจัยนั้น ได้มีผู้หนึ่งผู้ใดทำไว้ก่อนแล้วหรือไม่

หรือมีผู้ใดได้วิจัยประเด็นบางส่วนของปัญหาที่จะวิจัยไว้บ้างแล้วหรือเปล่า และประการสุดท้าย ผู้วิจัยจะได้มีความเข้าใจอย่างกว้างขวาง ที่จะเลือกใช้วิธีวิจัยที่เหมาะสมและตั้งแนววิเคราะห์ที่ถูกต้อง เพื่อการวิจัยปัญหาของตน

ส่วนการรวบรวมข้อมูลสนามนั้น ในการวิจัยถือว่าข้อมูลสนาม (Field Data) เป็นข้อมูลที่มีคุณค่ามากและเป็นข้อมูลปฐมภูมิ เพราะผู้วิจัยจะต้องใช้วิธีการรวบรวมจากแหล่งต้นตอของข้อมูล และยังอาจจะมีโอกาสได้พบปะซักถามข้อเท็จจริงจากผู้ให้ข้อมูลโดยตรงอีกด้วย การรวบรวมข้อมูลสนามที่สำคัญและใช้กันทั่วไปมี 3 วิธี คือ การสังเกต (Observation) การส่งแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์ (Interview)

2.3.4 การใช้แบบสอบถาม

แบบสอบถาม หมายถึง คำถามหรือชุดของคำถามที่เราคิดขึ้นเพื่อเตรียมไว้ไปถามผู้ที่ทราบข้อมูลตามที่เราต้องการทราบ อาจจะถามเอง ให้คนอื่นไปถาม หรือส่งแบบสอบถามไปให้กรอกตามแบบฟอร์มคำถามที่กำหนดให้ แล้วนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์แปลความหมายต่อไป

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ใช้รวบรวมข้อมูลซึ่งตามปกติใช้กันมากในการวิจัยภาคสนาม เช่น การสำรวจ และการวิจัยอย่างอื่นๆ ที่ผู้วิจัยจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมที่จะทำการวิจัย แบบสอบถามนับว่าเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพราะใช้บันทึกข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิดและทัศนคติ (Attitude) ของประชากรโดยตรง

ข้อดีของแบบสอบถาม

1. ค่าลงทุนน้อยกว่า เมื่อเทียบกับการสัมภาษณ์ เพราะแบบสอบถามลงทุนด้วยค่าพิมพ์และส่งไปยังผู้รับ ส่วนการสัมภาษณ์ต้องออกไปสัมภาษณ์ทีละคน ย่อมเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากกว่า
2. การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จะไปถึงผู้รับแน่นอนกว่า การออกไปสัมภาษณ์ซึ่งผู้ตอบอาจไม่อยู่บ้าน ไม่ว่าง หรือไม่ยินดีพบผู้สัมภาษณ์
3. การส่งแบบสอบถามไปให้คนจำนวนมาก ย่อมสะดวกกว่าการสัมภาษณ์มากนัก
4. แบบสอบถามจะไปถึงมือผู้รับได้ทุกแห่งในโลกที่มีการไปรษณีย์
5. แบบสอบถามที่ดี ผู้ตอบจะตอบอย่างสะดวกใจมากกว่าการสัมภาษณ์
6. ถ้าสร้างแบบสอบถามให้ดีแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ง่ายกว่าการสัมภาษณ์
7. สามารถควบคุมให้แบบสอบถามถึงมือผู้รับได้ในเวลาไล่เลี่ยกัน จึงทำให้การตอบ (ถ้าตอบทันที) ได้แสดงถึงความคิดเห็นของสภาวการณ์ในเวลาที่ใกล้เคียงกันได้ เป็นการควบคุมการตอบได้แบบหนึ่ง

8. ผู้ตอบต้องตอบข้อความที่เหมือนกัน และแบบฟอร์มเดียวกัน เป็นการควบคุมสภาวะที่คล้ายกัน ทำให้สรุปผลได้ดีกว่าการสัมภาษณ์

ข้อเสียของแบบสอบถาม

1. มักจะได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวนน้อย
2. ความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) ของแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบลำบาก จึงมักจะไม่นิยมหา
3. โดยปกติแบบสอบถามควรมีขนาดสั้นกะทัดรัด ดังนั้นจึงมีข้อคำถามได้จำนวนจำกัด
4. คนบางคนมีความลำเอียงต่อการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากได้รับบ่อยเหลือเกิน หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับแบบสอบถามที่ไม่ดีมาก่อนจึงทำให้ไม่อยากตอบ
5. เป็นการเก็บข้อมูลที่ไม่ต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเหมือนกับการสัมภาษณ์ซึ่งผู้ถามและผู้ตอบมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน แบบสอบถามให้ปฏิกิริยาโต้ตอบทางเดียว
6. แบบสอบถามใช้ได้เฉพาะบุคคลที่อ่านหนังสือออกเท่านั้น
7. แบบสอบถามที่ได้รับคืนมานั้น ผู้วิเคราะห์ไม่สามารถทราบได้ว่าใครเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนั้น
8. ผู้ตอบบางคนไม่เห็นความสำคัญก็อาจโยนแบบสอบถามทิ้ง โดยไม่พิจารณาให้รอบครอบ

2.3.5 แบบแผนการสำรวจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขึ้นอยู่กับแผนแบบที่ใช้ในการสำรวจในแต่ละวัตถุประสงค์อาจจะเหมือนกันหรือต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการจากการสำรวจนั้นๆ

1. การค้นคว้าสำรวจ (Exporation)

2. การศึกษาแบบพรรณนา (Description) จุดมุ่งหมายของการศึกษาแบบนี้ก็เพื่อให้ได้ผลการวัดที่เป็นบรรทัดฐานของปรากฏการณ์ที่ต้องการ เช่น ความนิยมต่อพรรคการเมือง การสำรวจค้นหากับการศึกษาแบบพรรณนาจะเหมือนกันมากในทางปฏิบัติ แตกต่างกันที่ความตั้งใจและการนำข้อมูลที่ได้มาใช้ การวิจัยพรรณนาโดยสรุปจะสามารถนำไปสู่การวิจัยเพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้

3. การวิจัยเพื่อค้นหาสาเหตุ (Causal Explanation)

4. การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis testing) เป็นจุดมุ่งหมายที่ใช้มากเพื่ออธิบายสาเหตุดังกล่าว สมมติฐานคือสิ่งที่ต้องพิสูจน์ได้ด้วยข้อมูลที่รวบรวมมาได้ สมมติฐานส่วนมากจะตั้งใจในลักษณะของตัวแปรสองตัวหรือมากกว่าที่จะเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน ข้อความของสมมติฐานจะมีคุณค่ามากในการวางแผนการวิจัยและการร่างแผนแบบของการสำรวจ ข้อดีคือจะเป็นกรอบบังคับให้นักวิจัยเข้าใจชัดเจนขึ้นถึงสิ่งที่ต้องการจะศึกษา

5. การประเมินผล (Evaluation) การสำรวจสุ่มตัวอย่างได้ถูกนำมาใช้มากขึ้นหรือนำไปใช้ร่วมกับวิธีอื่นๆ ในการประเมินผลโครงการต่างๆ

6. การคาดการณ์หรือพยากรณ์เหตุการณ์ (Prediction) วัตถุประสงค์ทั่วไปของการวิจัยสำรวจแบบนี้ก็คือ การหาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อคาดการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคต วิธีคาดการณ์ที่ใช้มากอีกวิธี คือ การสำรวจข้อมูลปัจจุบันแล้วพยากรณ์ข้อมูลเหล่านั้นสำหรับปีต่อๆ ไป

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ และบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในทัศนะของบัณฑิตเอง ด้วยการศึกษาตัวประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ในชีวิตและการงาน และเพื่อศึกษาลักษณะของตัวประกอบสำคัญว่าประกอบด้วยตัวแปรย่อยสำคัญอะไรบ้าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย บัณฑิตสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ วิทยาการจัดการ วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์และสาขาวิชานิเทศศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 852 คน

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบความรู้ทางทฤษฎีบุคลิกภาพ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเอกสารอ้างอิงที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของบุคลิกภาพ มีจำนวนข้อสอบถามทั้งสิ้น 103 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลได้คำนวณค่ามัชฌิมาเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละตัวแปรและวิเคราะห์ตัวประกอบแบบออธอโกนอลด้วยวิธีแวริแมกซ์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS-X ข้อค้นพบ มีดังนี้

1. ตัวประกอบของบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มี 7 ตัวประกอบ ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับ คือ บุคลิกภาพด้านการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพด้านจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ บุคลิกภาพด้านจรรยามารยาท บุคลิกภาพด้านอารมณ์ บุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกภาพด้านความอดทนและอดกลั้นและบุคลิกภาพทางสังคม

2. ตัวประกอบทั้ง 7 ตัวประกอบด้วยตัวแปรย่อยที่สำคัญ ดังนี้

2.1 บุคลิกภาพด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม

2.2 บุคลิกภาพด้านจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย ความจงรักภักดีต่อ

หน่วยงานและความศรัทธาต่อหน่วยงาน

2.3 บุคลิกภาพด้านจรรยามารยาท ประกอบด้วย ความอ่อนโยนและความอบอุ่น

2.4 บุคลิกภาพด้านอารมณ์ ประกอบด้วย อารมณ์ดี ไม่โกรธง่ายและการไม่หวั่นไหวต่อคำพูดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2.5 บุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย หนักเอาเบาสู้ในการทำงาน และสามารถต่อสู้และแสวงหาแนวทางเพื่อให้เกิดความสำเร็จ

2.6 บุคลิกภาพด้านความอดทนและอดกลั้น ประกอบด้วย มีความอดทนต่อปฏิกิริยาที่เป็นปรปักษ์และมีความอดทนกับผู้อื่น

2.7 บุคลิกภาพทางสังคม ประกอบด้วย การชอบสังคม และชอบแสดงตัว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดบริการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมให้แก่นักศึกษาให้กว้างขวางในรูปการปฐมนิเทศนักศึกษา การเผยแพร่ผลการวิจัยในสื่อสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ ที่ส่งไปให้นักศึกษาให้คำปรึกษา ด้านบุคลิกภาพในระบบทางไกลและจัดรายการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์

2. ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชาควรมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแยกตามเพศ อายุและสาขาวิชา รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้บัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กับนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม และนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลอุดรธานี จำนวน 656 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจบุคลิกภาพ CPI วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยบุคลิกภาพแต่ละด้านของกลุ่มตัวอย่างโดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัย 1 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลทั้งหมดที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ได้แก่ การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การเข้าสังคม ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นผู้ดี ความรับผิดชอบ การเจริญวัยทางสังคม ลักษณะที่พบในคนส่วนมาก สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องตามผู้อื่น ประสิทธิภาพทางสติปัญญา และความมีลักษณะของหญิง ส่วนลักษณะบุคลิกภาพที่คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ความสามารถที่จะ

บรรลุสถานภาพ การวางตนในสังคม การยอมรับตนเอง การควบคุมตนเอง ความอดทน การสร้างความประทับใจให้ผู้อื่น ๆ สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และความยืดหยุ่นได้ 2 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สูงกว่าลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 8 ด้าน ได้แก่ ความสามารถที่จะบรรลุสถานภาพ (P<.05) การเข้าสังคม (p<.05) ความรู้สึกว่าตนเองมีความเป็นอยู่ดี (p<.01) การเจริญวัยทางสังคม (p<.01) การควบคุมตนเอง(p<.01) ความอดทน (p<.01) สัมฤทธิผลในสถานการณ์ที่ต้องพึ่งตนเอง (p<.01) และประสิทธิภาพทางสติปัญญา (p<.01) 3 ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นต่ำกว่าลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ด้าน ได้แก่ การยอมรับตนเอง (p<.01) และมีความลักษณะของหญิง (p<.01)

อัญพร พูลทรัพย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The Big Five) กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ กรณีศึกษา กองรายได้ การประปานครหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล องค์ประกอบบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การและเพื่อพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ขององค์การจากองค์ประกอบบุคลิกภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานในกองรายได้ การประปานครหลวง จำนวน 244 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์ประกอบ (The Big Five) ของคอสตาและแมคเครา แบบสอบวัดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ผลการวัจัยดังนี้คือ

1. องค์ประกอบบุคลิกภาพที่โดดเด่นที่สุดของพนักงาน คือ บุคลิกภาพแบบมีจิตสำนึก รองลงมาคือบุคลิกภาพแบบประนีประนอม

2. พนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การทุกด้านและโดยรวมอยู่ในระดับสูง

3. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่เด่นที่สุด คือ พฤติกรรมด้านความอดทนอดกลั้น รองลงมาคือพฤติกรรมด้านการคำนึงถึงผู้อื่น

4. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ คือ อายุ และสถานภาพสมรส

5. องค์ประกอบบุคลิกภาพ แบบมีจิตสำนึกความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การทุกด้าน โดยรวมเรียงตามลำดับดังนี้ โดยรวม (r = .207) ด้านการคำนึงถึงผู้อื่น (r = .190) ด้านความสำนึกในหน้าที่ (r = .186) ด้านการให้ความร่วมมือ (r = .177) ด้านความอดทนอดกลั้น (r = .144) และด้านการให้ความช่วยเหลือ (r = .138) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6. พนักงานที่มีองค์ประกอบบุคลิกภาพ แบบมีจิตสำนึกสูงมีโอกาสเป็นพนักงานที่มีระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรทุกด้านและโดยรวมสูงผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสรรหา คัดเลือกบุคลากร ในกองรายได้การประปานครหลวง และยังเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ The Big Five และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การต่อไป

ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล (บทคัดย่อ : 2538) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2536 โดยการวิจัยในครั้งนี้มีผลการศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาทั้ง 3 คณะคือ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ได้คะแนนบุคลิกภาพสูงในองค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (Q) และองค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O) ได้คะแนนปานกลาง ในองค์ประกอบของบุคลิกด้านการเข้าสังคม (A) องค์ประกอบด้านการกล้าแสดงออก (E) องค์ประกอบด้านมโนธรรม(G) องค์ประกอบด้านการกล้าเผชิญ (H) องค์ประกอบด้านจิตใจอ่อนโยน (I) องค์ประกอบด้านความระแวง (L) องค์ประกอบด้านจินตนาการ (M) องค์ประกอบด้านการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (N) องค์ประกอบด้านการพึ่งตนเอง (Q_2) องค์ประกอบด้านการควบคุมอารมณ์ (Q_3) องค์ประกอบด้านความเครียด (Q_4) และได้คะแนนต่ำในองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านความร่าเริง (F) องค์ประกอบด้านสติปัญญา (B) และองค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (C)

การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คณะ ได้คะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (Q_1^+) สูง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาแต่ละคณะต่างก็มีองค์ประกอบด้านความอิสระเสรี (Q_1^+) สูงด้วยเช่นกันแสดงว่าลักษณะเด่นชัดของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คือ ความเป็นผู้ชอบ การค้นคว้าทดลอง ชอบการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และชอบการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมบุคลากรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อทำหน้าที่เป็นช่างฝีมือ ช่างเทคนิค นักเทคโนโลยี วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ ครูช่าง และผู้บริหารสถาบันการศึกษาเพื่อสนองความต้องการกำลังคนในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเป็นพื้นฐานในการผลิต ดังนั้นผู้ที่เข้ามาได้รับการศึกษาในสถาบันแห่งนี้จึงต้องมีความสามารถและความถนัดในด้านการทดลอง ค้นคว้า ชอบการประดิษฐ์คิดค้น มีความถนัดในด้านเครื่องยนต์กลไก สนใจในด้านการสร้างสรรค์ และเมื่อนักศึกษาเหล่านี้ได้มาศึกษาเล่าเรียนในสถาบันซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะข้างต้น จึงทำให้มีลักษณะของการเป็นผู้ชอบการค้นคว้าทดลอง ชอบการวิเคราะห์

วิพากษ์วิจารณ์ และชอบการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้นักศึกษาทั้ง 3 คณะ ยังได้คะแนนสูงแต่ไม่มาก นักในองค์ประกอบด้านความวิตกกังวล (O^+) แสดงว่า นักศึกษาของสถาบันมีแนวโน้มในทางวิตกกังวล จิตใจหวาดหวั่นวิตก ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากปัญหาเรื่องการปรับตัวทางการเรียน การวิตกกังวลในเรื่องการออกกลางคัน เนื่องจากมีผลการเรียนต่ำ คือได้คะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่างภาคเรียนต่ำกว่า 2 ซึ่งปัญหาดังกล่าวมักเกิดขึ้นกับนักศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวจึงมีส่วนทำให้นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือมีแนวโน้มในทางวิตกกังวล หวั่นวิตกกับปัญหาการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องทำคะแนนผลการเรียนให้ถึงเกณฑ์มาตรฐานที่สถาบันกำหนด นอกจากนี้ยังพบอีกว่านักศึกษาทั้ง 3 คณะ มีลักษณะนิสัยจริงจัง (F) ครุ่นคิดและเงียบขรึม ค่อนข้างไม่มั่นคงทางอารมณ์ (C) คือ วิตกกังวล เปลี่ยนแปลงง่าย ส่วนใหญ่ในด้านสติปัญญาพบว่า มีแนวโน้มไม่ค่อยรอบคอบ (B) ความคิดไม่ค่อยแยบยล จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเมอร์ฟี และรอเชนบุช (Murphy and Raushenbush. อ้างมาจาก วิญญา วิศาลาภรณ์. 2522:2) พบว่าบุคลิกภาพของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยและวิทยา (Whitla.1969: 92-93) ได้สรุปผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับบุคลิกภาพพบว่านักศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ถ้าหากนักศึกษามีนิสัยการเรียนที่ดี มีความวิตกกังวลน้อย อารมณ์มั่นคง สำหรับองค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาทั้ง 3 คณะ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่านักศึกษาของสถาบันฯ เป็นผู้ที่รู้จักเข้าสังคม กล้าแสดงออก มีจรรยาบรรณ รักษาระเบียบวินัย มีความกล้าเผชิญกับปัญหา รู้จักริเริ่ม สร้างสรรค์ มีจิตใจอ่อนโยน มีลักษณะช่างสงสัย เป็นนักลงมือปฏิบัติ มีนิสัยทันคน มีลักษณะพึ่งตนเอง มีการควบคุมอารมณ์และรู้จักผ่อนคลายความเครียดพอสมควร

กชกร ภัททกวงศ์ (บทคัดย่อ : 2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง : ศึกษาเฉพาะกลุ่มอาชีพ วิศวกรและกลุ่มอาชีพนักบัญชี โดยการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ เปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของกลุ่มอาชีพวิศวกรและกลุ่ม อาชีพนักบัญชีรวมถึงการค้นหาองค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมี คุณค่าในตนเอง ของทั้งสองกลุ่มอาชีพ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ทำการสุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจงโดยใช้ระบบโควต้า กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน เป็นพนักงาน จากองค์กรรัฐบาล และองค์กรรัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพละ 50 คน และจากองค์กรเอกชน กลุ่ม อาชีพละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบทดสอบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของสแตนเลย์ คูเปอร์สมิธ และแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ของเรย์มอนด์ บี แคทเทลล์ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า วิศวกรมีลักษณะบุคลิกภาพที่มีแนวโน้มไป

ในทางเฉลียวฉลาด มีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา จริงจัง เงียบขรึม ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ไม่เชื่อใครง่าย ทันคน ชอบวิเคราะห์และเครียด ส่วนนักบัญชีค่อนข้างจะชอบวิเคราะห์ และมีแนวโน้มไป ในทางเฉลียวฉลาด มีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา จริงจัง เงียบขรึม ไม่เชื่อใครง่าย ชอบทำ ตามรูปแบบข้อตกลงและทันคน เมื่อเปรียบเทียบลักษณะบุคลิกภาพของวิศวกรและนักบัญชีแล้ว ลักษณะบุคลิกภาพด้านที่เด่นของทั้งสองกลุ่มอาชีพที่เหมือนกัน คือ ความเฉลียวฉลาด มีวิจารณญาณในการแก้ปัญหาจริงจัง เงียบขรึม ชอบวิเคราะห์และทันคน ส่วนลักษณะบุคลิกภาพ ที่แตกต่างกันระหว่างวิศวกรและนักบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ วิศวกรชอบพึ่ง ตนเองและมีความเครียดมากกว่านักบัญชี ส่วนนักบัญชีชอบทำตามรูปแบบข้อตกลงและมีความ ระแวงผู้อื่นมากกว่าวิศวกร และเมื่อเปรียบเทียบความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระหว่าง สองกลุ่มอาชีพ พบว่าวิศวกรและนักบัญชีมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีแนวโน้มไปในทางสูง เมื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคลิกภาพกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของวิศวกรและนักบัญชี พบว่า ความท้าทาย วุฒิภาวะทางอารมณ์ ความร่าเริง การชอบสังคม และความมีมโนธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และความรู้สึก หวาดหวั่น ความเครียด รวมถึงการพึ่งตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกมีคุณค่า ในตนเองของทั้งสองกลุ่มอาชีพ นอกจากนี้ในกลุ่มอาชีพวิศวกร ยังมีลักษณะบุคลิกภาพด้าน การกล้าแสดงออกที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และในกลุ่มอาชีพ นักบัญชี ความเฉลียวฉลาดและการควบคุมตนเอง เป็นลักษณะบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง นอกเหนือจากลักษณะบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น ผลการศึกษาวิจัยที่ได้นี้ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาอื่น ๆ ที่ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF ในการวัดลักษณะบุคลิกภาพ จึงควรนำแบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 PF มาใช้ในการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนในสาขา วิชาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและองค์กร

2.5 กรอบแนวความคิด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาเครื่องกล ที่กำลังศึกษาในหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต โดยจำแนกตัวแปรอิสระ ตาม อายุ ระดับคะแนนเฉลี่ย สถานภาพทางครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง และ ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา

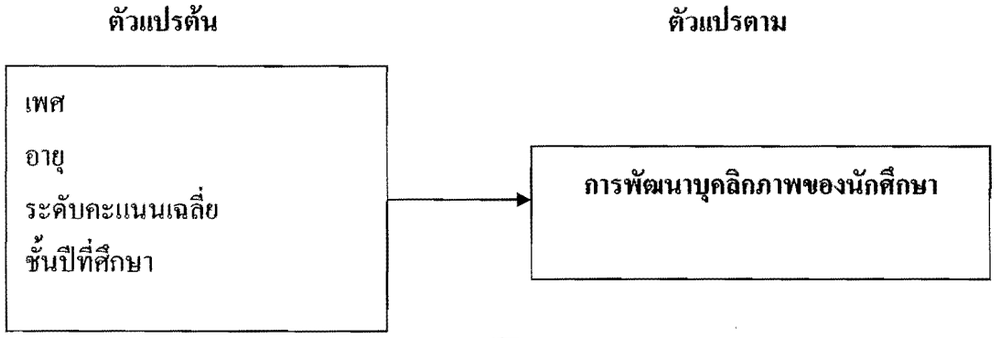

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับคะแนนเฉลี่ย
4. ชั้นปีที่ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอา หลักการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้า โดยใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติและวิเคราะห์วิจารณ์ผลร่วมกัน ซึ่งมีการปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จนข้อสรุปที่สามารถแก้ไขและปรับปรุง พัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้จริง

จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้ดีขึ้น โดยนำเอาพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่เป็นประจำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีโดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล
2. เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกลแต่ละ อายุ ระดับคะแนน และ ชั้นปี

สมมุติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่างกันมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาชั้นปีเดียวกัน มีบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

- การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ ที่ลงทะเบียนเรียน ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551 โดยมี

จำนวนนักศึกษาหลักสูตร คอ.บ.(หลักสูตร 5 ปี) จำนวน ดังนี้

ชั้นปีที่ 1 จำนวน 26 คน

ชั้นปีที่ 2 จำนวน 27 คน

ชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้น 75 คน

และจำนวนนักศึกษาหลักสูตร (หลักสูตรเทียบโอน) จำนวนดังนี้

ชั้นปีที่ 1 จำนวน 42 คน

ชั้นปีที่ 2 จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 77 คน

ดังนั้นจำนวนนักศึกษาของสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคเรียนปกติ รวมทั้งสิ้น 152 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จากการเปิดตาราง Krejcie &Morgan ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 108 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มาจากนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน(Krejcie and Morgan)
2. ทำการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มนักศึกษา ภาคปกติ แบบแบ่งชั้นตามชั้นปีต่างๆ โดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)
3. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ มีจำนวนทั้งสิ้น 108 คน
4. การกำหนดประชากร :

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการจัดแบ่งประชากรเป็นกลุ่มหรือชั้นย่อยๆก่อน ทำการแบ่งชั้นในแต่ละชั้นปีทั้ง 2 กลุ่มของนักศึกษาในแต่ละชั้นปีของนักศึกษาภาคปกติ (หลักสูตร 5 ปี) จำนวน 3 ชั้นปี และนักศึกษาภาคปกติ (หลักสูตรเทียบโอน) จำนวน 2 ชั้นปี และหลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมา

พื้นที่วิจัย

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จาก 3 ชั้นปีของนักศึกษา สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล กลุ่มภาคปกติ ทั้งหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรเทียบโอน ในปีการศึกษา 2551 ภาคเรียนที่ 1 / 2551

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามจาก แบบทดสอบ 16 PF (Sixteen Personality Test) ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattle) จำนวน 1 ชุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะแบบสอบถามเป็น
แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนของการวิจัยเชิงสำรวจ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพและการพัฒนาบุคลิกภาพ และวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. ออกแบบสอบถาม เพื่อประเมินบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน หลังผ่านการตรวจสอบแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ

4. ทำการสัมภาษณ์ตามแบบทั่วไป โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end Question) ซึ่งเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบเตรียมไว้ โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก พฤติกรรม เจตคติ ความคิด เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพโดยตรงของกลุ่มตัวอย่าง

6. นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. เสาะหาความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้านแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครู ของนักศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

2. เตรียมความรู้ในด้านระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ทำความคุ้นเคยและสังเกตพฤติกรรมและบุคลิกภาพของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

3. รวบรวมปัญหาและพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา และสร้างเครื่องมือการวิจัย รวมทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบอีกครั้ง

4. ทำการศึกษา วิเคราะห์บุคลิกภาพนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

5. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยทำการสรุปผล การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา วิศวกรรมเครื่องกล กลุ่มปกติ ทั้งหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรเทียบโอนของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล กลุ่มปกติ ทั้งหลักสูตร 5 ปี และหลักสูตรเทียบโอน 2 ปี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

แบบสอบถาม การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล กลุ่มปกติ เป็นแบบ มาตรอัตราส่วน (Ratio Scale) โดยค่าตัวแปรที่วัดได้สามารถเรียงลำดับ บอกความแตกต่างระหว่างแต่ละค่าได้อย่างชัดเจน โดยมี 3 ระดับ เรียงลำดับตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ใช่ หมายถึง กระทำเสมอ ๆ

ไม่แน่ใจ หมายถึง กระทำบ้าง ไม่บ่อย

ไม่ใช่ หมายถึง ไม่เคยทำเลย

หลังจากกลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบสอบถามด้วยตนเองแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาคำนวณหา ค่าเฉลี่ย รายข้อ และรายด้าน โดยใช้อัตราการแปลผลดังนี้

2.50 - 3.00 หมายถึงมีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับมาก

1.50 - 2.49 หมายถึงมีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับปานกลาง

1.00 - 1.49 หมายถึงมีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับน้อย

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

1. ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

ตาราง 1 ค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	107	99.07
หญิง	1	0.93
รวม	**108**	**100.00**
2. อายุ		
18 - 22 ปี	89	82.41
23 – 27 ปี	16	14.81
มากกว่า 27 ปี	3	2.78
รวม	**108**	**100.00**
3. ระดับคะแนนเฉลี่ย		
ต่ำกว่า 2.00	16	14.81
2.01 – 2.99	84	77.78
มากกว่า 3.00 ขึ้นไป	8	7.41
รวม	**108**	**100.00**

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. ชั้นปีที่ศึกษา		
ปีที่ 1	47	43.52
ปีที่ 2	44	40.74
ปีที่ 3	17	15.74
รวม	**108**	**100.00**

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 99.07) มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี (ร้อยละ 82.41) มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.01 – 2.99 (ร้อยละ 77.78) และกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 43.52)

ตาราง 2 บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

ข้อ	ข้อคำถาม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับลักษณะบุคลิกภาพ
1	เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	2.14	0.85	ปานกลาง
2	มีสติปัญญาสูง	2.07	0.68	ปานกลาง
3	อารมณ์อ่อนไหว	2.24	0.75	ปานกลาง
4	ชอบถ่อมตน ไม่ชอบใช้อำนาจ	2.34	0.67	ปานกลาง
5	เป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง	2.41	0.67	ปานกลาง
6	ชอบสะดวกสบาย และตามใจตนเอง	2.25	0.77	ปานกลาง
7	ขี้อาย ไม่กล้าหาญ	2.02	0.77	ปานกลาง
8	มีจิตใจเข้มแข็ง	2.36	0.62	ปานกลาง
9	มีความไว้วางใจไม่ช่างสงสัย	2.17	0.68	ปานกลาง
10	ชอบปฏิบัติไม่ชอบจินตนาการ	2.31	0.65	ปานกลาง
11	จริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม	2.49	0.70	ปานกลาง
12	จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย	2.44	0.65	ปานกลาง
13	อนุรักษ์นิยม	2.36	0.57	ปานกลาง
14	มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง	1.94	0.66	ปานกลาง
15	ขาดกฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง	1.71	0.78	ปานกลาง

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ลักษณะบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกล ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นคนจริงใจและ

เปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ($\bar{x} = 2.49$) รองลงมาคือ มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย ($\bar{x} = 2.44$) และเป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง ($\bar{x} = 2.41$)

ตาราง 3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ

	แหล่งความแปรปรวน	**df**	**ss**	**ms**	**F**
ข้อ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.603	0.301	0.415
	ภายในกลุ่ม	105	76.314	0.727	
	รวม	107	76.917		
ข้อ 2 มีสติปัญญาสูง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.272	0.136	0.290
	ภายในกลุ่ม	105	49.136	0.468	
	รวม	107	49.407		
ข้อ 3 อารมณ์อ่อนไหว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.080	0.540	0.967
	ภายในกลุ่ม	105	58.660	0.559	
	รวม	107	59.741		
ข้อ 4 ชอบถ่อมตน ไม่ชอบใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.357	0.178	0.391
	ภายในกลุ่ม	105	47.967	0.457	
	รวม	107	48.324		
ข้อ 5 เป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.39	0.020	0.043
	ภายในกลุ่ม	105	48.035	0.457	
	รวม	107	48.074		
ข้อ 6 ชอบสะดวกสบาย และตามใจตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.241	1.121	1.898
	ภายในกลุ่ม	105	62.009	0.591	
	รวม	107	64.250		
ข้อ 7 ขี้อาย ไม่กล้าหาญ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.705	2.353	4.169*
	ภายในกลุ่ม	105	59.258	0.564	
	รวม	107	63.963		
ข้อ 8 มีจิตใจเข้มแข็ง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.264	0.632	1.674
	ภายในกลุ่ม	105	39.653	0.378	
	รวม	107	40.917		

ตาราง 3 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ (ต่อ)

	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ข้อ 9 มีความไว้วางใจไม่ช่างสงสัย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.528	1.264	2.856
	ภายในกลุ่ม	105	46.472	0.443	
	รวม	107	49.000		
ข้อ 10 ชอบปฏิบัติไม่ชอบจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.642	0.321	0.754
	ภายในกลุ่ม	105	44.655	0.425	
	รวม	107	45.296		
ข้อ 11 จริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.707	0.353	0.710
	ภายในกลุ่ม	105	52.284	0.498	
	รวม	107	52.991		
ข้อ 12 จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.207	0.603	1.458
	ภายในกลุ่ม	105	43.460	0.414	
	รวม	107	44.667		
ข้อ 13 อนุรักษ์นิยม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.801	0.401	1.233
	ภายในกลุ่ม	105	34.115	0.325	
	รวม	107	34.917		
ข้อ 14 มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอไม่ค่อยพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.951	1.975	4.869**
	ภายในกลุ่ม	105	42.596	0.406	
	รวม	107	46.546		
ข้อ 15 ขาดกฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.907	0.954	1.560
	ภายในกลุ่ม	105	64.195	0.611	
	รวม	107	66.102		

$^{*}F_{(.05\,;\,df\,2,105)} = 3.07$

$^{**}F_{(.01\,;\,df\,2,105)} = 4.78$

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีบุคลิกภาพเรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และเรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรม เครื่องกล จำแนกตามอายุที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่

ข้อ	อายุ		23-27 ปี	18-22 ปี	มากกว่า 27 ปี
		$\bar{x}$	1.69	2.04	3.00
7. ขี้อาย ไม่กล้าหาญ	23-27 ปี	1.69	-	0.35	1.31*
	18-22 ปี	2.04	-	-	0.96
	มากกว่า 27 ปี	3.00	-	-	-
14. มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง		$\bar{x}$	1.75	1.93	3.00
	23-27 ปี	1.75	-	0.18	1.25*
	18-22 ปี	1.93	-	-	1.07*
	มากกว่า 27 ปี	3.00	-	-	-

จากตารางแสดงให้เห็นว่า เรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญ นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีความขี้อาย ไม่กล้าหาญมากกว่า นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 - 27 ปี

นอกจากนี้เรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี และนักศึกษา ที่มีอายุระหว่าง18 – 22 ปี

ตาราง 5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย

	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ข้อ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.616	4.308	6.623**
	ภายในกลุ่ม	105	68.301	0.650	
	รวม	107	76.917		
ข้อ 2 มีสติปัญญาสูง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.268	0.134	0.286
	ภายในกลุ่ม	105	49.140	0.468	
	รวม	107	49.407		
ข้อ 3 อารมณ์อ่อนไหว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.366	0.183	0.323
	ภายในกลุ่ม	105	59.375	0.565	
	รวม	107	59.741		
ข้อ 4 ชอบถ่อมตน ไม่ชอบใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.023	0.512	1.136
	ภายในกลุ่ม	105	47.301	0.450	
	รวม	107	48.324		
ข้อ 5 เป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.244	1.122	2.570
	ภายในกลุ่ม	105	45.830	0.436	
	รวม	107	48.074		
ข้อ 6 ชอบสะดวกสบาย และตามใจตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.387	0.693	1.158
	ภายในกลุ่ม	105	62.863	0.599	
	รวม	107	64.250		
ข้อ 7 ขี้อาย ไม่กล้าหาญ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.636	1.318	2.256
	ภายในกลุ่ม	105	61.327	0.584	
	รวม	107	63.963		
ข้อ 8 มีจิตใจเข้มแข็ง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.381	0.190	0.493
	ภายในกลุ่ม	105	40.536	0.386	
	รวม	107	40.917		

ตาราง 5 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย (ต่อ)

	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ข้อ 9 มีความไว้วางใจ ไม่ช่างสงสัย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.527	0.763	1.688
	ภายในกลุ่ม	105	47.473	0.452	
	รวม	107	49.000		
ข้อ 10 ชอบปฏิบัติ ไม่ชอบจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.341	0.170	0.398
	ภายในกลุ่ม	105	44.473	0.428	
	รวม	107	45.296		
ข้อ 11 จริงใจและเปิดเผย ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.253	0.126	0.252
	ภายในกลุ่ม	105	52.738	0.502	
	รวม	107	52.991		
ข้อ 12 จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.095	0.048	0.112
	ภายในกลุ่ม	105	44.571	0.424	
	รวม	107	44.667		
ข้อ 13 อนุรักษ์นิยม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.131	0.565	1.757
	ภายในกลุ่ม	105	33.786	0.322	
	รวม	107	34.917		
ข้อ 14 มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.674	0.837	1.959
	ภายในกลุ่ม	105	44.872	0.427	
	รวม	107	46.546		
ข้อ 15 ขาดกฎเกณฑ์และ วินัยในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.274	0.137	0.219
	ภายในกลุ่ม	105	65.827	0.627	
	รวม	107	66.102		

** $F_{(.01\ ;\ df\ 2,105)} = 4.78$

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนแตกต่างกันมีบุคลิกภาพเรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวมไม่ชอบสังคม ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรม เครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่

ข้อ	ระดับคะแนน	$\bar{x}$	2.01-2.99 2.01	มากกว่า3.00 2.13	ต่ำกว่า 2.00 2.81
1. เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	2.01-2.99	2.01	-	0.12	0.80*
	มากกว่า 3.00	2.13	-	-	0.68
	ต่ำกว่า 2.00	2.81	-	-	-

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนระหว่าง 2.01 -- 2.99

ตาราง 7 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา

	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F
ข้อ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	14.985	7.493	12.703**
	ภายในกลุ่ม	105	61.931	0.590	
	รวม	107	76.917		
ข้อ 2 มีสติปัญญาสูง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.946	1.473	3.329*
	ภายในกลุ่ม	105	46.462	0.442	
	รวม	107	49.407		
ข้อ 3 อารมณ์อ่อนไหว	ระหว่างกลุ่ม	2	1.504	0.752	1.356
	ภายในกลุ่ม	105	58.237	0.555	
	รวม	107	59.741		
ข้อ 4 ชอบถ่อมตน ไม่ชอบใช้อำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.710	0.355	0.783
	ภายในกลุ่ม	105	47.614	0.453	
	รวม	107	48.324		

ตาราง 7 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา (ต่อ)

ข้อ 5 เป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.002	0.501	1.117
	ภายในกลุ่ม	105	47.072	0.448	
	รวม	107	48.074		
ข้อ 6 ชอบสะดวกสบาย และตามใจตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.126	0.563	0.937
	ภายในกลุ่ม	105	63.124	0.601	
	รวม	107	64.250		
ข้อ 7 ขี้อาย ไม่กล้าหาญ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.134	0.067	0.110
	ภายในกลุ่ม	105	63.829	0.608	
	รวม	107	63.963		
ข้อ 8 มีจิตใจเข้มแข็ง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.386	0.193	0.500
	ภายในกลุ่ม	105	40.531	0.386	
	รวม	107	40.917		
ข้อ 9 มีความไว้วางใจไม่ช่างสงสัย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.538	1.269	2.867
	ภายในกลุ่ม	105	46.462	0.442	
	รวม	107	49.000		
ข้อ 10 ชอบปฏิบัติไม่ชอบจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.887	0.444	1.049
	ภายในกลุ่ม	105	44.409	0.423	
	รวม	107	45.296		
ข้อ 11 จริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.76	0.038	0.075
	ภายในกลุ่ม	105	52.915	0.504	
	รวม	107	52.991		
ข้อ 12 จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.190	0.095	0.224
	ภายในกลุ่ม	105	44.477	0.424	
	รวม	107	44.667		
ข้อ 13 อนุรักษ์นิยม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.182	0.091	0.275
	ภายในกลุ่ม	105	34.735	0.331	
	รวม	107	34.917		

ตาราง 7 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา (ต่อ)

ข้อ 14 มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	0.350	0.175	0.397
	ภายในกลุ่ม	105	46.197	0.440	
	รวม	107	46.546		
ข้อ 15 ขาดกฎเกณฑ์และ วินัยในตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.762	1.381	2.289
	ภายในกลุ่ม	105	63.340	0.603	
	รวม	107	66.102		

$^{*}F_{(.05\,;\,df\,2,105)} = 3.07$

$^{**}F_{(.01\,;\,df\,2,105)} = 4.78$

จากตารางแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีแตกต่างกันมีบุคลิกภาพเรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และเรื่องมีสติปัญญาสูงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

เพื่อให้ทราบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรม เครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่

ข้อ	ชั้นปี	$\bar{x}$	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่2	ชั้นปีที่1
			1.65	1.89	2.55
1. เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม	ชั้นปีที่ 3	1.65	-	0.24	0.90*
	ชั้นปีที่ 2	1.89	-	-	0.66*
	ชั้นปีที่ 1	2.55	-	-	-
		$\bar{x}$	1.76	2.02	2.23
2. มีสติปัญญาสูง	ชั้นปีที่ 3	1.76	-	0.26	0.47*
	ชั้นปีที่ 2	2.02	-	-	0.21
	ชั้นปีที่ 1	2.23	-	-	-

จากตารางแสดงให้เห็นว่า เรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3

นอกจากนี้เรื่องมีสติปัญญา นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีสติปัญญาสูงมากกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3

2. ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา

ผู้วิจัยได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่ม วิศวกรรมเครื่องกล มักอยู่รวมกลุ่มกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่ม มักมีความเห็นตรงกัน และส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในการตอบคำถามมักต้องสังเกตเพื่อนและมักคิดเห็นเช่นเดียวกับเพื่อน

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกลให้ดีขึ้น โดยนำเอาพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติอยู่เป็นประจำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา จากนั้นใช้แนวคิดทางทฤษฎีและการแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักศึกษา เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถาม เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มประชากรของผู้ถูกทดสอบ ซึ่งผู้วิจัย ได้ปรับปรุงแบบสอบถามจากแบบทดสอบ 16 PF (Sixteen Personality Test) ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattle) ที่ประภา เชื้อภักดี ได้หาค่าความเชื่อมั่นไว้แล้วมีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละองค์ประกอบ ระหว่าง .61 - .88 โดยใช้ควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา โดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบทั่วไป โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึก พฤติกรรม เจตคติ ความคิด เพื่อประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยตรง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาคปกติ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง Krejcie &Morgan ได้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 108 คน และได้ลงทะเบียนเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2551

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้จัดทำแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) คือ ใช่ ไม่แน่ใจ ไม่ใช่ เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา เพื่อใช้ประเมินบุคลิกภาพของกลุ่มประชากรด้วยตนเอง ของผู้ถูกทดสอบซึ่งเป็นเครื่องมือทดสอบ ทางจิตวิทยา ที่เข้ามาช่วยในการประเมินบุคลิกภาพ มีลักษณะเป็นแบบ มาตรอัตราส่วน (Rratio scale) โดยค่าตัวแปรที่วัดได้สามารถเรียงลำดับ บอกความแตกต่างระหว่างแต่ละค่าได้อย่างชัดเจน โดยมี 3 ระดับ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยรายข้อ และรายด้าน โดยใช้อัตราการแปลผล 2.50 - 3.00 หมายถึง มีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับมาก 1.50 - 2.49 หมายถึง มีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับปานกลาง และ 1.00 - 1.49 หมายถึง มีบุคลิกภาพในแบบดังกล่าวในระดับน้อย

จากนั้นผู้วิจัยจะรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่สามารถแจงนับและใช้เทคนิคทางสถิติมาวิเคราะห์ข้อมูล แต่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อสังเกตพฤติกรรมและ

ข้อคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบ วิเคราะห์ตามสภาพความเป็นจริงโดยใช้ความเป็นเหตุและผล

จากแบบสอบถามที่ได้ นำมาคำนวณหาคะแนนรวม เปอร์เซ็นต์ ของแต่ละหัวข้อ และเปอร์เซ็นต์ระดับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้วิธีคำนวณหา มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือ ค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาของสาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ทั้งรายด้านและรายข้อ โดยใช้ T-test และ F-test แล้วแปลความหมายของข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์ตามแนวคิดเชิงทฤษฎีทางด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

นักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 99.07) มีอายุระหว่าง 18 ถึง 22 ปี (ร้อยละ 82.41) ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงผู้ใหญ่ตอนต้น มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.01 – 2.99 (ร้อยละ 77.78) และกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 (ร้อยละ 43.52)

หากเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ ลักษณะบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกลทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นคนจริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ($\bar{x}$ = 2.49) รองลงมาคือ มีจิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย ($\bar{x}$ = 2.44) และเป็นคนสุขุม มีสติและจริงจัง ($\bar{x}$ = 2.41)

หากเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุ จะพบว่านักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีบุคลิกภาพ เรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญ นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีความขี้อาย ไม่กล้าหาญมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี นอกจากนี้เรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อย

พึ่งตนเองนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี และนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี

เปรียบเทียบบุคลิกภาพ เกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพเรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวมไม่ชอบสังคมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อให้ทราบว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ปรากฏผลว่า การเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามระดับคะแนนที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนระหว่าง 2.01 – 2.99

จากการเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมี บุคลิกภาพเรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และเรื่องมีสติปัญญาสูงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน คู่ใดแตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ปรากฏว่า การเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยพบว่าเรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมนั้น นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 นอกจากนี้พบว่าเรื่องมีสติปัญญานักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีสติปัญญาสูงมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3

2. ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา

ผู้วิจัยได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่านักศึกษากลุ่ม วิศวกรรมเครื่องกล มักอยู่รวมกลุ่มกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่ม มักมีความเห็นตรงกัน และส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในการตอบคำถามมักต้องสังเกตเพื่อนและมักคิดเห็นเช่นเดียวกับเพื่อน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้าน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ที่มีผลต่อบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูที่น่าสนใจ ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการ นักศึกษาสาขาวิศวกรรมเครื่องกล ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งชาญชัย อินทรประวัติ กล่าวไว้ในจิตวิทยาครูว่า โดยปกติเด็ก ๆ ที่เรียนระดับมหาวิทยาลัยมักจะอยู่ในช่วงอายุ 17-24 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้ในทางจิตวิทยาเขาจำแนกไว้ว่าเป็นพวกวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งจะมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา ที่จะเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี ส่วนใหญ่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.01 – 2.99 มีลักษณะบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นคนจริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม รองลงมาคือ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวง่าย และเป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง หากเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามอายุจะพบว่านักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีบุคลิกภาพ เรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างกัน และเรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่ ซึ่งพบว่า เรื่องความขี้อาย ไม่กล้าหาญ นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีความขี้อาย ไม่กล้าหาญมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 – 27 ปี นอกจากนี้เรื่องการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง นักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 27 ปี มีการพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเองมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 23 - 27 ปี และนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 18 – 22 ปี

จากการเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล หากจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพเรื่องเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม ที่แตกต่างกัน และพบว่านักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำกว่า 2.00 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมมากกว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนระหว่าง 2.01 – 2.99 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่างกันมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษา แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมี บุคลิกภาพเรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมแตกต่างกัน และเรื่องมีสติปัญญาสูงแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า นักศึกษาชั้นปีเดียวกัน มีบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน พบว่า เรื่องความเป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคมนั้น นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบ

สังคมมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 นอกจากนี้พบว่าเรื่องมีสติปัญญา นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีสติปัญญาสูงมากกว่านักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3

2. ผลการวิเคราะห์การสังเกตและการสัมภาษณ์บุคลิกภาพของนักศึกษา ผู้วิจัยได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่า นักศึกษากลุ่มวิศวกรรมเครื่องกล มักอยู่รวมกลุ่มกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในกลุ่ม มักมีความเห็นตรงกันและส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในการตอบคำถาม มักต้องสังเกตเพื่อนและมักคิดเห็นเช่นเดียวกับเพื่อน

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล ควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงบุคลิกภาพให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้นครู อาจารย์สามารถช่วยในการปรับปรุงด้วยการให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพ และการมีแบบอย่าง (model) ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา ดังบุญถิ่น อัตถากรและรัตนา ตันบุนเต็ก (อ้างถึงใน สถิต วงษ์สวรรค์, 2540 : 219) กล่าวไว้ว่า ครูควรมีบุคลิกภาพที่ดีสามารถเป็นตัวอย่างแก่เด็กได้ ครูเป็นกำลังสำคัญในการที่จะช่วยอบรมบ่มนิสัย ให้ความรู้และฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่เด็ก เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ที่มีบุคลิกภาพดี จะมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น ทำให้กล้าแสดงออก เพราะคนอื่นๆ ที่พบเห็นจะให้ความสนใจและเชื่อมั่น ซึ่งทฤษฎีในการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษา กล่าวไว้ว่า การเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษามี 2 ประการคือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม โดยส่วนประกอบที่เกิดจากพันธุกรรมย่อมเป็นของนักศึกษาตลอดไป ไม่มีทางบังคับหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ แต่การศึกษาที่ดีสามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้ สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ได้จัดระเบียบไว้เป็นอย่างดี เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาไปในทางที่พึงประสงค์ ครูอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญในอันที่จะสร้างสมบุคลิกภาพให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชา วิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งผู้วิจัยได้รับทราบข้อมูล ประสบการณ์และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งการศึกษาค้นคว้าดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะบุคลิกภาพ ด้านบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาต่อไป

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบ 16 PF (Sixteen Personality Test) ของ เรย์มอนด์ บี แคทเทล (Raymond B. Cattle) ซึ่งมีองค์ประกอบที่วัดความสามารถด้านสติปัญญารวมอยู่ด้วย ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาอาจยังไม่ชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากไม่ใช่เครื่องมือที่วัดความสามารถด้านสติปัญญาโดยตรง ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาด้วย เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงให้บุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูเกิดขึ้นและคงอยู่กับนักศึกษาตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยต่อไป ควรพิจารณาเพิ่มตัวแปรอื่นๆ เช่น สภาพครอบครัว รายได้ครอบครัว ลำดับการเกิด ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.2 ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ด้วย เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาใน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บรรณานุกรม

กันยา สุวรรณแสง. **บุคลิกภาพและการปรับตัว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น. 2536

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : เซเว่นพริ้นติ้ง, 2542.

นพมาศ ธีรเวคิน. **ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

บุญเรียง ขจรศิลป์. **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : หจก. พี.เอ็น.การพิมพ์, 2543.

บุบผา อนันต์สุชาติกุล. เอกสารการประชุมสัมมนา **การปฏิรูปการเรียนรู้: การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้.** คณะพยาบาลศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2551

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **การสุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบสำรวจ**, กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529

มานพ จิตต์ภูษา. **การวิจัยเชิงสำรวจเบื้องต้น**, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2525.

เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม และคณะ. **วิธีวิจัยสำรวจ**, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิทักษ์.2523.

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วารุณี ธนวราพิช. **การพัฒนาบุคลิภาพ.** กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2534.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์. **จิตวิทยาการปรับตัว.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2543.

วัลลภ ลำพาย. **เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์**, กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

มณฑิรา เขียวยิ่ง และคณะ. **บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล. ขอนแก่น** : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2530.

สถิต วงษ์สวรรค์. **การพัฒนาบุคลิกภาพ.** กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2540.

สุรางค์ โคว้ตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

สรชัย พิศาลบุตร. **วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์, 2544.

สุรพล กาญจนะจิตรา. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**, กรุงเทพ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2530.

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม. **การวิจัยเชิงปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2537.

สุวิมล ติรกานันท์. **การใช้สถิติในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่**

_____. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

สุวิมล ว่องวาณิช. **การวิจัยปฏิบัติการ.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

อนันต์ ศรีโสภา. **หลักการวิจัยเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521)

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. **การทำวิจัยเชิงสำรวจ**, กรุงเทพฯ : พันนีพลับพิชชิ่ง, 2537

.http :// nurse.cmu.ac.th (เข้าถึง 10 สิงหาคม 2551)

http://www.library2.tu.ac.th/newlib2/thesis.html (เข้าถึง 12 มกราคม 2552)

http://www.sut.ac.th/tedu/Article.psychology (เข้าถึง 12 มกราคม 2552)

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแบบสอบถาม

แบบสอบถามการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล

เพศ ○ ชาย ○ หญิง

อายุ ○ 18 – 22 ปี ○ 23 – 27 ปี ○ มากกว่า 27 ปีขึ้นไป

ระดับคะแนนเฉลี่ย

○ ต่ำกว่า 2.00 ○ 2.01- 2.99 ○ มากกว่า 3.00 ขึ้นไป

ชั้นปีที่ศึกษา

○ ปีที่1 ○ ปีที่ 2 ○ ปีที่ 3

โปรด ✓ เลือกหัวข้อที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับตัวท่าน

หัวข้อ	บุคลิกภาพเดิมของท่าน			หมายเหตุ
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่	
1. เป็นคนที่ชอบสำรวม ไม่ชอบสังคม				
2. มีสติปัญญาสูง				
3.อารมณ์อ่อนไหว				
4.ชอบถ่อมตน ไม่ชอบใช้อำนาจ				
5.เป็นคนสุขุม มีสติ และจริงจัง				
6.ชอบสะดวกสบาย และตามใจตนเอง				
7.ขี้อาย ไม่กล้าหาญ				
8.มีจิตใจเข้มแข็ง				
9.มีความไว้วางใจไม่ช่างสงสัย				
10.ชอบปฏิบัติไม่ชอบจินตนาการ				
11.จริงใจและเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม				
12.จิตใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย				
13.อนุรักษ์นิยม				
14.มักพึ่งพิงกลุ่มเสมอ ไม่ค่อยพึ่งตนเอง				
15.ขาดกฎเกณฑ์และวินัยในตนเอง				

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติ (หัวหน้าโครงการวิจัย)

1. ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นายเกษมชัย บุญเพ็ญ

(ภาษาอังกฤษ) MR.KASEMCHAI BOONPEN

2. รหัสประจำตัวประชาชน 3100800325609

3. ตำแหน่งปัจจุบัน รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

4. หน่วยงานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

399 ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต

กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02 2829009-15 ต่อ 6102 โทรสาร 02 6285201

5. ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท จาก สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขา บริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา

ปริญญาตรี จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมอุตสาหการ

ปริญญาตรี จาก วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมอุตสาหการ

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (ระบุสาขาวิชา)

วิศวกรรมการเชื่อม

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

7.1 <u>หัวหน้าโครงการวิจัย</u> :

ความต้องการครูช่างอุตสาหกรรมของประเทศไทย ช่วงปีพ.ศ. 2550-2554 งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2550

7.2 งาน<u>วิจัยที่ทำเสร็จแล้ว</u> :

ความต้องการครูช่างอุตสาหกรรมของประเทศไทย ช่วงปีพ.ศ. 2550-2554 งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2550

7.3 <u>วิจัยวิจัยที่กำลังทำ</u> :

การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับความเป็นครูของนักศึกษา สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2551